

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ

דוח הדירקטוריון

ליום 30 בספטמבר 2011

תוכן העניינים

<u>יז</u>	
3-5	תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת
5-12	תאור הסביבה העסקית
12-15	מצב כספי קרנות פנסיה
15-18	תוצאות הפעולות
18	תחזית זרמי כספים
19-21	השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ב-30 בספטמבר, 2011 מבטא את השינויים העיקריים במצב העסקי של הפניקס פנסיה וגמל בע"מ ("החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2010, אשר פורסם ביום 17 במרס, 2011.

דוח הדירקטוריון כולל מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה הקיימת בקופה במועד הדוח וכולל הערכות של הקופה או כוונות שלה נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "הקופה מעריכה", "הקופה סבורה", "צפוי/ה" וכדומה, אך ייתכן כי מידע זה יופיע גם בניסוחים אחרים.

1. תאור תמציתי של קרנות הפנסיה, קופות הגמל והחברה המנהלת

החברה המנהלת

הפניקס פנסיה וגמל בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה פרטית העוסקת בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל (ראה להלן). החברה התאגדה ביום 21 בדצמבר 1992, והיא בבעלות מלאה של הפניקס חברה לביטוח בע"מ (להלן: "הפניקס ביטוח") מקבוצת הפניקס אחזקות בע"מ (להלן: "קבוצת הפניקס" או "הקבוצה" או "הפניקס אחזקות"). לחברה רישיון לעסוק בביטוח פנסיוני ואישורים לניהול קופות גמל לקצבה, המאפשרים לה להפעיל קרנות פנסיה מסוג קרן פנסיה חדשה מקיפה, קרן פנסיה חדשה כללית וכן קופות גמל כפי שמפורט להלן.

החל מיום 1 בינואר, 2010 הועברו לחברה קופות הגמל שנוהלו בנאמנות על ידי הפניקס גמל בע"מ (להלן: "הפניקס גמל"), כך שהחברה מנהלת בנאמנות מלבד קרנות פנסיה גם את קופות הגמל שהועברו.

קרנות הפנסיה

הפניקס פנסיה מקיפה (להלן: "קרן מקיפה") פועלת כקרן תשואה, דהיינו, קרן בה זכויותיו של המבוטח נקבעות על פי הצבירה האישית שלו בהתאם לשנת לידה, גיל, מין, התשואות על נכסי הקרן, ומנגנון עדכון זכויות לפי תוצאות הדוח האקטוארי. המבוטח מבוטח בביטוח מקיף לנכות שאירים וזקנה בהתאם לתקנון קרן מקיפה. התוכנית זכאית לאג"ח מועדות מסוג ערד בהתאם לכללי ההשקעה החלים על קופות גמל.

הפניקס פנסיה כללית (להלן: "קרן כללית") פועלת כקרן תשואה במסלול יסוד. קרן זו מיועדת בעיקר לצבירת חיסכון לגיל פרישה מרמות שכר העולות על "תקרות ההפקדה החודשית" המותרות בקרן פנסיה מקיפה, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה, או הפקדות חד פעמיות. הקרן הכללית מקנה זכויות לזיקנה בלבד. על פי תקנון קרן כללית המבוטח זכאי לפנסיה זקנה מגיל הפרישה לכל החיים. תוכנית זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות מסוג ערד וכללי ההשקעה החלים עליה הם הכללים החלים על קופות הגמל.

קופות הגמל

הפניקס השתלמות: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום דמי השתלמות לעובדים, לעצמאים, לחברי קיבוץ, לחברי מושב שיתופי או למוטבים לפי התקנון. לקופה כיום שלושה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות ומסלול מניית. העמית רשאי לבחור במסלולי ההשקעה בהם יושקעו כספיו. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה וכרגע אינו מופעל.

הפניקס מרכזית: הוקמה בדצמבר 2003. קופת גמל מרכזית לפיצויים, שעמיתה הם מעסיקים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים שכירים, בהתאם לחוק פיצויי פיטורים תשכ"ג-1963. לקופה זו אין מסלולי השקעה והכספים מושקעים לפי שיקול דעת החברה וועדת ההשקעות. הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה) מוזגה עם הקופה ביום 1 ביולי, 2010.

הפניקס תגמולים ופיצויים: החלה פעילותה במאי 2004. קופת גמל מסלולית, המיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים ולעצמאיים. לקופה שלושה מסלולים: מסלול כללי, מסלול ללא מניות ומסלול מניית. במהלך שנת 2009 נפתח מסלול שיטת הפניקס בקופה אשר טרם הוחל בהפעלתו. הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה) מוזגה עם המסלול הכללי של הקופה ביום 1 ביולי, 2010.

הפניקס מרכזית לפיצויים (סגורה): הינה קופת גמל סגורה בפני עמיתים חדשים מיום 1 בינואר, 2006. הקופה הינה קופת גמל שעמיתה הם מעסיקים בלבד, ומיועדת לתשלום פיצויים לעובדים. הפניקס ביטוח ערבה לעמיתי הפניקס מרכזית לפיצויים כך שסכומים שיוחזרו להם לא יפחתו בשום מקרה מהסכומים שהופקדו על-ידם בקופות. הקופה מוזגה עם הפניקס תגמולים ופיצויים מסלול כללי ביום 1 ביולי, 2010.

הפניקס תגמולים ופיצויים (סגורה): הינה קופת גמל סגורה בפני עמיתים חדשים מיום 1 בינואר, 2006. הקופה מיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובד. הפניקס ביטוח ערבה

לעמית הפניקס תגמולים ופיצויים כך שסכומים שיוחזרו להם לא יפחתו בשום מקרה מהסכומים שהופקדו על-ידם בקופות. הקופה מוזגה עם הפניקס מרכזית ביום 1 ביולי, 2010.

עמית תגמולים ופיצויים (להלן: עמית גמל): הוקמה בשנת 1952 כקופה תאגידית והחל מיום 1 בינואר, 2009 מנוהלת הקופה על-ידי החברה. הקופה מיועדת לתשלום תגמולים ולתשלום פיצויים אישיים לעובדים שכירים ועצמאיים. ישנה הבחנה בין עמיתים שהצטרפו לפני 31 בדצמבר, 2007 ועמיתים שהצטרפו לאחר מכן לעניין דמי ניהול.

1. להלן מספר חשבונות העמיתים של קופות הגמל המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 30

בספטמבר, 2011:

סך הכל	עמיתים		
	עצמאים / מעבידים	שכירים	
9,262	2,846	6,416	הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול כללי
613	357	256	הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול מנייתי
600	227	373	הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול ללא מניות
17,452	4,370	13,082	הפניקס השתלמות - מסלול כללי
1,718	573	1,145	הפניקס השתלמות - מסלול מנייתי
1,416	361	1,055	הפניקס השתלמות - מסלול ללא מניות
540	81	459	עמית קופה לתגמולים ופיצויים
482	482	-	הפניקס מרכזית
<u>32,083</u>	<u>9,297</u>	<u>22,786</u>	

2. להלן פירוט היקף הנכסים נטו של קופות הגמל המנוהלים על ידי החברה המנוהלת נכון ליום

30 בספטמבר, 2011:

היקף נכסים (אלפי ש"ח)

250,324	הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול כללי
11,814	הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול מנייתי
27,786	הפניקס פיצויים ותגמולים - מסלול ללא מניות
439,169	הפניקס השתלמות - מסלול כללי
40,507	הפניקס השתלמות - מסלול מנייתי
44,107	הפניקס השתלמות - מסלול ללא מניות
49,733	עמית קופה לתגמולים ופיצויים
59,486	הפניקס מרכזית
<u>922,926</u>	

תחומי פעילות עיקריים והשינויים שחלו בהם בתקופת הדוח הכספי

תחום הפעילות של החברה הינו ביטוח פנסיוני, באמצעות קרנות הפנסיה שבניהולה, בהתאם לכך, לקרן עמיתים שכירים ועצמאיים מכל המגזרים במשק. כמו כן, מנהלת החברה קופות גמל.

תפעול

החל מ- 1.1.2011 בטל הסכם התפעול בין החברה לבין עמית קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ (להלן: "עמית") שהיה בתוקף משנת 1993 (להלן: "הסכם הניהול"). החברה נותנת מיום 1.1.2011 שירותי תפעול להפניקס פנסיה חברה לניהול קרנות פנסיה מאוזנות בע"מ.

הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן המקיפה

לשנה	ל - 3 חודשים שהסתיימו		ל - 9 חודשים שהסתיימו	
שהסתיימה	ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
ביום	2010	2011	2010	2011
31 בדצמבר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
2010	אלפי ש"ח			

הכנסות (הפסדים)

2,561	164	1,281	672	2,028	ממזומנים ושווי מזומנים
79,041	28,248	12,779	57,817	73,734	מהשקעות:
189,952	123,087	(136,907)	111,549	(204,868)	ניירות ערך שאינם סחירים
17,697	5,133	(5,648)	11,250	(8,117)	ניירות ערך סחירים
286,690	156,468	(129,776)	180,616	(139,251)	פקדונות והלוואות
2,213	467	(751)	1,840	(477)	הכנסות אחרות, נטו
291,464	157,099	(129,246)	183,128	(137,700)	סך כל ההכנסות

הוצאות

53,757	13,103	16,414	37,730	49,028	דמי ניהול
2,914	496	602	2,375	2,202	עמלות ניהול השקעות
56,671	13,599	17,016	40,105	51,230	סך כל ההוצאות
234,793	143,500	(146,262)	143,023	(188,930)	עודף הכנסות, נטו

הרכב הכנסות בתקופת הדוח - הקרן הכללית

לשנה שהסתיימה שהסתיימה ה	ל - 3 חודשים שהסתיימו		ל - 9 חודשים שהסתיימו	
	ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
	2010	2011	2010	2011
	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
אלפי ש"ח				
	80	10	31	38
ממזומנים ושווי מזומנים				
מהשקעות:				
מניירות ערך שאינם סחירים	(18)	26	(102)	61
מניירות ערך סחירים	3,465	1,814	(1,238)	2,338
	3,447	1,840	(1,431)	2,399
הפסדים אחרים	(14)	(17)	(29)	(7)
סך כל ההכנסות	3,513	1,833	(1,429)	2,430
הוצאות				
דמי ניהול	665	172	223	476
עמלות ניהול השקעות	42	3	5	27
	707	175	228	503
עודף הכנסות, נטו - מועבר לדוח התנועה בקרן הפנסיה	2,806	1,658	(1,657)	1,927
	(2,552)			

התפתחות או שינויים מהותיים בהסכמי ביטוח משנה
קרן הפנסיה המקיפה החדשה פועלת על בסיס עקרון ההדדיות והאיזון האקטוארי. במקרה של אירועים יוצאי דופן עלולים המבוטחים להיפגע. ביטוח המשנה נועד להגן על הקרן והמבוטחים בקרות אירועים יוצאי דופן. בקרנות פנסיה מקיפות קטנות ביטוח המשנה מקטין חשיפה לסיכונים כאמור. לתנאי ההתקשרויות עם מבטחי משנה יש השפעה על רווחיות החברות המנהלות.

החברה החליטה לרכוש מכספה ביטוח משנה לפניקס פנסיה מקיפה בגין אירועי קטסטרופה במסגרת מדיניות ניהול סיכונים של החברה, ומשלמת בתמורה בגין חלקה היחסי בכיסוי הנרכש על-ידי הפניקס ביטוח. ההתקשרות הישירה עם מבטחי המשנה נעשית על-ידי הפניקס ביטוח, וביטוח המשנה חל במשותף על ענפי ביטוח חיים וקרן הפנסיה.

ביטוח המשנה של החברה נרכש באמצעות הפניקס ביטוח לתקופה קצובה, וניתן לביטול בהודעה מראש לגבי ביטוחים עתידיים בלבד. החברה אינה מקבלת עמלה מכוח הסכם ביטוח המשנה.

מלבד הגדלת השייר החל מינואר 2010, לא היו שינויים מהותיים נוספים בהסכם ביטוח המשנה בתקופת הדוח ועד מועד הגשתו.

אירועים מיוחדים בתקופת הדוח

1. שינויים בתקנון הפניקס פנסיה מקיפה.
ב- 31.5.2011 אושרו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר השינויים בתקנון הקרן המקיפה. עיקר השינויים - אימוץ נספח בעניין נוהל בירור ויישוב תביעות, הוספת אופציית הוון על פי המתחייב מתיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל). התשס"ה-2005, וכן תיקוני עריכה והבהרה.

2. שינויים בתקנון הפניקס פנסיה כללית
החברה הגישה בקשה לשינויים בתקנון המתחייבים מחזור האוצר בעניין נוהל בירור ויישוב תביעות וכן תיקוני עריכה. השינויים בבדיקה באגף שוק ההון.

3. מערכת מיכון
"מערכת מסלול" שהוטמעה בחברה בחודש אפריל 2010, בתחולה רטרואקטיבית לינואר 2010, מנהלת את הזכויות באופן שוטף בהתאם לתקנון והיתרות מחושבות באופן שוטף. באפריל 2011 הסתיים תהליך ההסבה של התהליכים התפעוליים בפנסיה כגון: הפקה, פדיון, שינויים וכד' ל"מערכת מסלול".

4. הון ודרישות הון
בחודש ינואר 2011 פורסמה טיוטה שלישית של חוזר גופים מוסדיים בדבר דרישות הון מחברות מנהלות (להלן: "טיוטת החוזר") וכן בחודש אוגוסט 2011 הועבר לועדת הכספים של הכנסת נוסח לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזער הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"א-2011 וכן הועבר לועדת הכספים של הכנסת נוסח לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011 (להלן יחד: "התקנות").

מטרת התקנות לחייב את החברות המנהלות לקיים כרית בטחון מספקת מפני סיכונים תפעוליים ועל מנת שזו תשמש, בעת הצורך, להזרמת הון לפעולות שוטפות ולהמשך פעילותן התקינה של החברות המנהלות. בהתאם לתקנות יורחבו דרישות ההון מחברות מנהלות, באופן שתכלולנה דרישות הון בהתאם לסכום ההוצאות של החברה ב-12 החודשים האחרונים לתאריך הדוח ובהתאם להיקף הנכסים המנוהלים על ידה, אך לא פחות מהון עצמי התחלתי בסך 10 מיליוני ש"ח. נוסח התקנות קובע כללי השקעה של סכום ההון העצמי המזערי הנדרש, הכוללים, בין היתר, שיעור החזקה מינימלי של נכסים נזילים איסור החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגד ההון העצמי הנדרש וכן איסור שעבוד של הנכסים העומדים כנגד ההון הנדרש. כמו כן תדרש חברה מנהלת להעמיד הון נוסף בגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד להוראות דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש או בניגוד להוראות הממונה, בין השאר תידרש החזקה של נכסים נזילים בשיעור של 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש וכן קיים איסור על החזקת מוניטין כנגדו. חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה.

בהתאם לתקנות נקבעה הוראת מעבר לפיה, חברה מנהלת שקיבלה רישיון לפני יום פרסום החוזר והונה העצמי ליום תחילת התקנות קטן מההון העצמי המינימלי הנדרש, כאמור, תגדיל עד ליום 31 בדצמבר, 2013 באופן מדורג, את הונה העצמי עד לסכום הנדרש על פי נוסח התקנות (לפחות 30% מההפרש יושלם עד ליום 31 בדצמבר, 2011, לפחות 60% מההפרש יושלם עד ליום 31 בדצמבר, 2012 ולפחות 80% מההפרש יושלם עד ליום 31 בדצמבר, 2013).

על פי אומדן ראשוני, נכון ליום 30 בספטמבר 2011, לו היו התקנות בתוקף, היתה גדלה דרישת ההון המינימלי מהחברה בסכום של כ- 9.6 מיליוני ש"ח לסך של 18.2 מיליוני ש"ח.

5. תביעה ייצוגית
ביום 3 במרס, 2011 הוגשה כנגד החברה האם וכנגד החברה (להלן יחדיו - הנתבעות), כתב תביעה (ק"ג 6373-03-11) ובצידו בקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית עפ"י חוק

תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, בבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב-יפו (להלן יחדיו - התביעה).

התביעה עוסקת, לטענת התובעים, לכאורה, בהפרת חובתן של הנתבעות כגוף מוסדי לפעול להפקדת כספי ההסדר הפנסיוני של העובד, על ידי מעסיקו, במועדים הקבועים בחוק ובמחדלן לזקוף לטובת העובד את הכספים המגיעים לו על פי דין.

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מוגדרת כקבוצת עמיתי קרנות הפנסיה, קרנות ההשתלמות וקופות הגמל המנוהלות על ידי הנתבעות ו/או על ידי מי מטעמן שמעסיקהם איחרו בביצוע ההפקדות מעל ל- 15 יום מתום החודש בגינו זכאי העובד למשכורת ושלא נזקפה לזכותם ריבית הפיגורים ו/או שלא קיבלו את התשואה בגין ריבית הפיגורים ובגין סכומי הקרן (להלן: "הקבוצה").

לפי הערכת התובעים, יכול מספר חברי הקבוצה להגיע עד כדי עשרות אלפים.

הנזק האישי לו טוענים התובעים הינו בסך כולל של 301.56 ש"ח.

הנזק הכללי אשר נגרם לכלל הקבוצה הוערך על ידי התובעים בסך של 31,664,033 ש"ח, וזאת על פני שבע שנים.

עילות התביעה הנטענות הינן, בין היתר, הפרת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964, הפרת חוק הגנת השכר, התשי"ח 1958, הכרעה עקרונית מטעם אגף שוק ההון הביטוח והחסכון במשרד האוצר בשילוב עם חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, הפרת הסכם ורשלנות.

הסעדים המבוקשים על ידי התובעים הינם, בין היתר, להצהיר ולחייב את הנתבעות לזקוף לכל אחד מחברי הקבוצה את ריבית הפיגורים בגין האיחור בהפקדות המעביד וליתן להם, בנוסף, את התשואה הקבועה בקרן/בקופה הן עבור ריבית הפיגורים והן עבור סכומי הקרן בתקופת האיחור וליתן על כך פירוט כדין לחברי הקבוצה.

להערכת הנהלת החברה, בהתבסס על חוות דעת משפטית שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("More likely than not") שטענות ההגנה של הנתבעות יתקבלו ובקשת האישור תידחה.

6. שומות מס

פקיד השומה הוציא לחברה שומות מס לשנים 2004 עד 2007 בהן הוספו לחברה הכנסות בגין תיאום הוצאות רכישה נדחות.

החברה השיגה על שומות אלו במהלך חודש ינואר 2009.

פקיד השומה דחה את טענות החברה, ולפיכך לאור המחלוקת ובשל אי ההסכמות הוצאה לחברה ביום 24 בדצמבר, 2009 שומות בצווים בגין השנים האמורות לעיל.

ביום 19 בינואר, 2010 הגישה החברה ערעור לבית המשפט בגין הצווים שהוצאו. ביום 14 במרס 2011 חתמו הצדדים על הסכם שומות לשנים הנ"ל.

7. החברה החליטה להקים קופת גמל וקרן השתלמות בניהול אישי. בתאריך 26.9.2011 הגישה החברה לממונה בקשה להקמת קופת גמל בניהול אישי - "הפנקס גמל בניהול אישי" וקרן השתלמות בניהול אישי - "הפניקס השתלמות בניהול אישי". הבקשה בתהליכי בדיקה ואישור אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

8. בתאריך 13.11.2011 הגישה החברה בקשה למיזוג קופת הגמל "עמית קופה לתגמולים ופיצויים" שמספרה 521 (להלן הקופה המתמזגת), עם קופת הגמל "הפניקס תגמולים ופיצויים" שמספרה 957 (להלן - הקופה הקולטת), באופן שבו הקופה המתמזגת תתווסף כמסלול השקעה נפרד בקופה הקולטת. מועד המיזוג הצפוי הינו 1.1.2012 וזאת במסגרת היערכות החברה ליישום הוראות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010) (תיקון מס' 6), התשע"א-2011, לפיו על החברה לנהל קופת גמל אחת בלבד מכל סוג עד סוף שנת 2011. במסגרת הגשת הבקשה למיזוג, הגישה החברה בקשה לתיקון תקנון הקופה הקולטת על מנת להתאימו למתווה המיזוג. הבקשות בתהליכי בדיקה ואישור אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון.

הסכמים מהותיים

1. החברה מקבלת שירותי השקעות מחברת הפניקס השקעות ופיננסים בע"מ. בינואר 2008 חודש ההסכם עד ליום 31 בדצמבר, 2008 ובחודש דצמבר 2008 הוארך עד ליום 31 בדצמבר, 2009.

ביום 31 בדצמבר, 2009 הוארך ההסכם לתקופה נוספת והתשלום החודשי עומד על 50 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ, הכולל גם מתן שירותי השקעות בגין קופות הגמל וקרנות ההשתלמות

- שעברו.
- במהלך הרבעון התנהל מ"מ לעדכון ההסכם וסוכם כי התמורה החודשית תהיה בסך 75 אלפי ש"ח בתוספת מע"מ בתחולה רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2011. תוספת להסכם המקורי תחתם בימים הקרובים.
2. החברה שוכרת מחברת האם משרדים בהתאם להסכם שנחתם בינואר 2006 התמורה היתה כ- 22 אלפי ש"ח בחודש. ביום 1 בינואר, 2009 נחתם הסכם חדש בין בין הצדדים בו נקבע כי התמורה תהיה כ- 46 אלפי ש"ח בחודש, בהתאם לשטח המושכר החדש. ההסכם בין הצדדים מוארך באופן אוטומטי, כל עוד לא הביע אחד הצדדים את רצונו לסיום ההסכם. החל מ 1 לינואר 2010 החברה משלמת בנוסף סך של כ-33 אלפי ₪ בגין השטח שמושכר לפעילות הגמל.
3. בהתאם להסכם שנחתם ביוני 2008 בין החברה לבין היועצת המשפטית של החברה, מקבלת החברה שירותי יעוץ משפטי תמורת תשלום חודשי בסך כ- 21 אלפי ש"ח בצירוף מע"מ. תקופת ההסכם היא ל- 18 חודשים מיום חתימתו. ביום 3 בינואר, 2010 הוארך ההסכם. לבקשת היועצת המשפטית ההסכם עמה צפוי להסתיים בתום חודש נובמבר 2011. החברה החליטה להעסיק יועץ משפטי שכיר בחברה שיהיה גם כמזכיר החברה החל מחודש דצמבר 2011.
4. בהתאם להסכם שנחתם באוגוסט 2007 בין החברה לחברת קשר ליס א קאר בע"מ, מקבלת החברה שירותי ליסינג תפעולי עבור רכבי החברה תמורת מחירים שנקבעו במסגרת נספח להסכם.
5. החברה מקבלת שירותי תפעול מחברת האם הכוללים בין היתר: גביה, כספים וחשבות, מינהל ולוגיסטיקה, ניהול כ"א ושכר, מחשוב ועיבוד נתונים, תפעול ושירות ומכירות. החל משנת 2009 החברה משלמת דמי תפעול בשיעור של כ- 0.15% (משנת 2010 - 0.20%) מהיקף הנכסים של הקרן המקיפה והקרן הכללית. בנוסף משלמת החברה בשנת דמי תפעול בשיעור של 0.05% מנכסי עמית קרן פנסיה.
6. ביום 1 ביוני, 2005 נחתם הסכם בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין הפניקס גמל בע"מ לפיו הבנק ייתן לפניקס גמל בע"מ שירותי ניהול חשבונות העמיתים בקופות הגמל בתמורה לדמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.125% לשנה משווי סך כל נכסי הקופות המנוהלות על ידי הפניקס גמל בע"מ ועד לשווי נכסים של חצי מיליארד ש"ח. מיתרת שווי הנכסים שמעל חצי מיליארד ש"ח תשלם הפניקס גמל בע"מ דמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.1% לשנה. ביום 22 באפריל, 2009 נחתם הסכם תפעול חדש בין בנק מזרחי טפחות בע"מ לבין הפניקס גמל בע"מ לפיו הבנק ייתן לפניקס גמל בע"מ שירותי ניהול חשבונות העמיתים בקופות הגמל בתמורה לדמי ניהול חודשיים בשיעור של 0.1% לשנה משווי סך כל נכסי הקופות המנוהלות על ידי הפניקס גמל בע"מ. דמי התפעול יחושבו על פי דוח היקף הנכסים הנכון לסוף חודש החיוב וזאת לתקופה מינואר 2009.
- ביום 1 בינואר, 2010 ההתקשרות הומחאה לחברה בהמשך להעברת ניהול קופות הגמל (לפרטים נוספים ראה באור 1 ב').
- ביום 23 בפברואר, 2011 הוארך ההסכם עד ליום 31 בדצמבר, 2011.
8. ביום 23 במרס, 2011 חתמה החברה הסכם למתן שירותי תפעול עם הפניקס פנסיה חברה לניהול קרנות פנסיה מאוזנות בע"מ (להלן – הפניקס מאוזנות). במסגרת ההסכם תעניק החברה לפניקס מאוזנות את שירותי התפעול הנדרשים לניהולה של קרן הפנסיה הותיקה עמית בהתאם להסדר התחיקתי. בגין שירותי התפעול האמורים לעיל תשלם הפניקס מאוזנות דמי תפעול בשיעור של 0.1% מסך הנכסים המנוהלים של קרן הפנסיה עמית. ההסכם בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2011 ומתחדש באופן אוטומטי לשנה נוספת אלא אם אחד הצדדים מבקש אחרת בהודעה מראש של 30 יום.

2. תאור הסביבה העסקית

2.1 מגמות והתפתחות בענף הפנסיה והגמל והשפעתן על עסקי החברה והקרנות שבניהולה

החברה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הפנסיה ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעול ושירות. מצב המשק, שיעור התעסוקה ושכר העובדים הינם גורמים המשפיעים על רמת המכירות של המוצרים המנוהלים ע"י החברה ובעיקר על היקף עסקי תחום החיסכון ארוך הטווח, וכן על רמת שימור התיק בתחום זה.

תחום זה מורכב באופן כללי מקופות גמל (בשמן החדש קופות גמל לא משלמות לקצבה) לסוגיהן השונים ומקרנות פנסיה, בשמן החדש (קופות גמל משלמות לקצבה).

תחום זה קיבל העדפה לאומית באמצעות הטבות מס, במטרה לקדם את החיסכון ארוך הטווח וכפתרון להבטחת הכנסה חודשית לפורשים מעבודה בגיל פרישה. תחום זה פועל על פי רגולציה רחבה שהתפתחה רבות בשנים האחרונות מתוך מטרה להסדיר את הפעילות ולמסדה בחקיקה ראשית.

החשיפה הגבירה את המודעות של האזרח לכל נושא ניהול הזכויות, התשואה, ומגדילה הן את החיסכון לטווח ארוך והן את הביקוש לשירותי ניהול נכסים.

במקביל למודעות להבדלים בין התשואות, יהיה צורך להמשיך ולפתח ולקבוע כלים אובייקטיביים לבחינת השוני בין הסיכונים, על מנת שייווצרו כלים להשוואת התשואה של כל אפיק לתשואה של נכסים אחרים בעלי אותו אפיון של סיכון. הרגולטור החל משנת 2009 מחייב את הגופים לפרסם מדד ניהול סיכונים על פי מודל אחיד שאושר על ידי אגף שוק ההון, בפרסום מרכיבי תשואה וכן קיימת טיטא המחייבת את הגוף המוסדי להצהיר על מדיניות ההשקעה שלו ועל יעדי התשואה. פרמטרים אלו יאפשרו לחוסכים להשוות באופן אובייקטיבי את הסיכון הגלום בהשקעות הקופות השונות. כמו כן התחום נפתח לתחרות גדולה ולניידות כספים בין סוגי החיסכון לטווח ארוך כתוצאה מפרסום תקנות הניוד המאפשרות למעשה ניוד חלק של כספים בין כל מרכיבי החיסכון לטווח ארוך.

2.2 שינויים בהסדרי ביטוח משנה בתחום

בשנים האחרונות לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח משנה בתחום. ראה פירוט לעיל לעניין ביטוח משנה בכלל, ולעניין רכישת חוזה ביטוח משנה לא יחסי החל מאמצע שנת 2005 בפרט.

2.3 מבנה התחרות והשינויים שחלו בתחום

ענף קרנות הפנסיה מאופיין בתחרות גוברת שהחלה בעיקר עם מכירת הקרנות החדשות ההסתדרותיות בשנת 2004, ועם שיווק מסיבי של המוצר על ידי סוכני וחברות הביטוח. כאמור לעיל, מודעות הציבור לחיסכון פנסיוני גדלה ובצידה המודעות לתשואות. עם הגברת המודעות לחיסכון פנסיוני בציבור, גדלה תשומת לב לאיכות ניהול ההשקעות בקרנות הפנסיה ולתשואות המושגות, כפרמטר חשוב בבחירת קרן.

2.4 פיקוח ממשלתי בענף הפנסיה והגמל

ענפי החיסכון ארוך הטווח כוללים ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן השונים. קרן הפנסיה היא מכשיר חיסכון המיועד לשלם לחוסך בו לאחר פרישתו קצבה חודשית למשך כל חייו, ובנוסף מקנה אפשרות לבטח את החוסך ובן זוגו מפני מוות ומפני אובדן כושר עבודה. קופת הגמל היא מכשיר חיסכון "טהור" שבו הכספים הנחסכים והתשואה עליהם משולמים לחוסך בהגיעו לגיל פרישה או במועד אחר (כיום מיועדת קופת הגמל, בדומה לקרן הפנסיה ובהתאם להוראות הדין משנת 2008, לשלם קצבה חודשית).

בשנים האחרונות חלו שינויים מהותיים ברגולציה ובמבנה הבעלויות בתחום החיסכון ארוך הטווח בישראל, המחייבים אף יותר מבעבר ראייה כוללת של שלושת מכשירי החיסכון ארוך הטווח האמורים:

2.4.1 בעקבות הסדר קרנות הפנסיה משנת 2003, וכחלק מתהליך ביזור הריכוזיות בתחום, יצאו קרנות הפנסיה החדשות מבעלות ההסתדרות ונמכרו לגופים פרטיים (חברות הביטוח). בעקבות רפורמת בכר משנת 2005, נמכר שיעור נכבד מהחזקות הבנקים בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות לגופים חוץ-בנקאיים, ובהם חברות הביטוח בישראל ומשקיעים זרים. כתוצאה מכך, במבנה השוק החדש שנוצר, כל חברות הביטוח הגדולות, ובהן הפניקס אחזקות, מחזיקות בכל שלושת סוגי המכשירים – ביטוח חיים, פנסיה וגמל. רפורמת בכר הגבירה את המגמה של העצמת התחרות בין חברות הביטוח, לעניין ניהול נכסי החיסכון לטווח ארוך של הציבור.

2.4.2 קרנות הפנסיה, חברות הביטוח וקופות הגמל כפופות לאותו גורם מפקח (אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר), אשר פועל ליצירת הסדרה אחידה של כללי פעילות בשוק החיסכון ארוך הטווח, ומכתיב רגולציה המעודדת חיסכון ארוך טווח בכלל וחיסכון ארוך טווח קצבתי (להבדיל מהוני) בפרט.

2.4.3 מבנה תוכניות הפנסיה כמו גם הרפורמות בשוק החיסכון ארוך הטווח (אשר יפורטו בהמשך), הגבירו וצפויים להגביר את התחרות בין המוצרים, בהיותם תחליפים.

בשנים האחרונות התרחשו שינויים מהותיים בתחום הפנסיה והחיסכון לטווח ארוך בעיקר כתוצאה של סדרת מהלכים רגולטוריים מרחיקי לכת.

רפורמת בכר

בשנת 2004 פרסמה ועדת בכר את המלצותיה באשר להגברת התחרות וצמצום הריכוזיות בשוק ההון בישראל. בעקבות המלצות פורסמו בחודש אוגוסט 2005 שלושה חוקים:

2.4.5 חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות וניגוד העניינים בשוק ההון בישראל (תיקוני חקיקה), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הגברת התחרות")

מטרתו של החוק להגביר את התחרות בשוק ההון בישראל, בין היתר, באמצעות צמצום הריכוזיות וניגודי העניינים בין הגופים הפועלים בשוק ההון, ובפרט במערכת הבנקאות, וכן הרחבת הפיקוח והבקרה על גופים אלה. במסגרת החוק הוכנסו שינויים מבניים בתחומי העיסוק והבעלות של הבנקים בישראל הן לגבי מוצרים פיננסיים הן לגבי מוצרים פנסיוניים.

2.4.6 חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק קופות הגמל")

חוק קופות הגמל, אשר נכנס לתוקף בחודש נובמבר 2005, מסדיר את כללי הניהול, הפיקוח והאכיפה על קופות הגמל וקובע, בין היתר, את מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת, אופן הקמת קופות הגמל, ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, הוראות לעניין התנאים לקבלת רישיונות של קופות גמל וחברות מנהלות וכן הוראות לעניין קבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה בחברות מנהלות. בנוסף, החוק קובע את זכאותו של העובד לבחור בהסדר הביטוח הפנסיוני הרצוי לו. על פי סעיף 20 לחוק, רשאי העובד לבחור בהתאם לשיקול דעתו, את מהות הסדר הביטוח הפנסיוני (ביטוח מנהלים, קופת גמל או קרן פנסיה) ואת זהות ספק הביטוח הפנסיוני (חברת הביטוח, החברה המנהלת של קופת הגמל או קרן הפנסיה).

2.4.7 חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה – 2005 (להלן: "חוק הייעוץ והשיווק") – אשר הביאו לשינויים מהותיים בתחום החסכון ארוך הטווח.

2.5 חוק הייעוץ והשיווק, אשר נכנס לתוקף בחודש פברואר 2006, מסדיר את העיסוק בייעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים, לרבות קביעת הוראות לעניין חובת רישוי ותנאי הרישיון, איסורים והגבלות לעניין עיסוק בייעוץ ובשיווק פנסיוני, פיקוח על בעלי רישיון וסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבוטחים, לרבות הטלת עיצומים, קנסות אזהרתיים וסנקציות פליליות.

2.6 תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות הגמל), התשס"ח – 2008

ביום 28 בינואר 2008 פורסם תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל שהנו בעל השלכות מהותיות על הפעילות בתחום. התיקון כולל שורה של תיקוני חקיקה לחוק קופות הגמל, לחוק הפיקוח ולפקודת מס הכנסה. מטרת התיקון להבטיח שוק משוכלל ושקוף יותר לכלל החוסכים לפרישה, באמצעות האחדת כללי המיסוי על המוצרים הפנסיוניים, קבלת החלטות משמעותיות של החוסך באשר לכספי החיסכון בסמוך לגיל הפרישה, הבטחת רובד חסכון קצבתי לכל החוסכים, והגברת התחרות בשוק הפנסיוני לטובת הצרכנים.

במסגרת התיקון נקבעו בין היתר ההוראות המרכזיות הבאות:

סיווג קופות הגמל (לרבות קופות ביטוח) לשני סוגים של קופות גמל לקצבה - קופת גמל לקצבה אשר משלמת ישירות קצבה לזכאים, בהתאם לתקנון הקופה (להלן: "קופת גמל משלמת לקצבה"), וקופת גמל לקצבה אשר לא ניתן יהיה למשוך ממנה ישירות כספים שהופקדו בה, למעט כספים ממרכיב הפיצויים, כספים ממרכיב תגמולים שהופקדו עד ליום 31.12.2007 וכן משיכת כספים ממרכיב תגמולים שלא כדין, אלא באמצעות העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה (להלן: "קופת גמל לא משלמת לקצבה"). עוד נקבע כי בקופת גמל משלמת לקצבה ניתן יהיה לבצע משיכת כספים באמצעות היוון חלק מהקצבה לסכום חד פעמי, ובלבד שסכום הקצבה שיוותר בידו של עמית לאחר ביצוע היוון הקצבה העומד על סך של 3,850 ₪ לחודש (מעודכן למדד המחירים לצרכן לחודש ינואר 2008). במלים אחרות, כל עוד החיסכון לא עלה על

סכום שמקנה פנסיה חודשית בגובה של 3,850 ₪, תתקבל הפנסיה באופן חודשי. אם הצבירה גבוהה מכך, יכול החוסך להחליט אם ברצונו לקבל את יתר החיסכון כסכום חד פעמי או להמשיך ולקבל פנסיה גבוהה יותר מסכום של 3,850 ₪, והכל בכפוף לדיני המס החלים עליו. יצוין, כי מי שחסך סכום הנמוך מהרוב הראשוני האמור, יקבל פנסיה חודשית נמוכה יותר בהתאם לסכום שנצבר לזכותו, וזכות ההיוון שלו היא עד 25% בלבד מהקצבה שצבר.

ההחלטה על גובה החיסכון הפנסיוני שיתקבל כקצבה חודשית (מעבר ל- 3,850 ₪) או כסכום חד פעמי תתקבל מעתה בסמוך לגיל הפרישה.

אישורי קופת גמל לקרן או לתוכנית ביטוח כקופת גמל לתגמולים או כקופת גמל אישית לפיצויים, החל משנת 2008 ואילך, לרבות הטבות המס בגינם, יינתנו אך ורק לכספים שהופקדו לקופות האמורות בשל שנות המס שלפני 2008. לגבי כספים אלו לא יחול כל שינוי בכללי המס החלים לגבי הקופות כאמור. עם זאת, כדי שהחל משנת 2008 ואילך עמית בקופת גמל לתגמולים או בקופת גמל אישית לפיצויים יוכל להמשיך ולהפקיד כספים לאותה קופת גמל שבה ניהל את כספיו עובר למועד האמור, ולא יהיה צורך בפתיחת חשבון חדש בקופת גמל אחרת או פוליסת ביטוח חדשה, יינתנו לקופות האמורות גם אישורי קופת גמל לא משלמת לקצבה. לגבי קופות גמל מרכזיות לפיצויים נקבע כי הממונה יהיה רשאי ליתן אישורים כאמור רק לגבי קרן שפעלה כדין כקופת גמל מרכזית לפיצויים בשנת המס 2007 ועל כספים שהופקדו בקרן כאמור עד לשנת המס 2010, בכפוף לתנאים הבאים: הפקדת הכספים היא של עמית-מעביד שהיה עמית בקופת גמל כאמור בחודש דצמבר 2007; הפקדת הכספים היא בשל עובדו של עמית-מעביד כאמור, שהופקדו בשלו כספים לקופת הגמל עבור חודש דצמבר 2007.

לאור תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, הוסדרו התשלומים המופרשים למרכיב הפיצויים בקופות גמל שאינן משלמות קצבה, במסגרת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(הוראת שעה), התשס"ח – 2008 ותקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(הוראת שעה), (מס' 2) התשס"ח – 2008 (להלן: "הוראות השעה"). קודם לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל היו קופות אלה קופות גמל אישיות לפיצויים ולא נדרש בהן תשלום למרכיב תגמולי המעביד כתנאי לתשלום כספי הפיצויים. לאור תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל ייחשבו קופות אלה כקופות גמל לקצבה. במסגרת היערכותן של הקופות, הותקנו הוראות השעה, אשר אפשרו לקופות הגמל האמורות לקבל כספי פיצויים גם ללא תשלום מקביל למרכיב התגמולים, בשנת המס החולפת. הוראות השעה מתקנות את ההוראות המנויות בתקנות קופות גמל הקובעות כתנאי לתשלום כספים למרכיב הפיצויים בקופת גמל לקצבה, תשלום למרכיב תגמולי המעביד, באותו חשבון קופת גמל לקצבה, בשיעור של 5% לפחות מהמשכורת של העמית. הוראות השעה קובעות כי התנאי האמור יחול בשנת 2008 רק על קופות גמל משלמות לקצבה. ביטול "הקופות המרכזיות לפיצויים" בהן הפקיד המעסיק את הפיצויים להבטחת תשלום פיצויי פיטורים לעובד, כך שמעביד המעוניין להפקיד פיצויים (בנוסף לחובה שלו מכוח הסכם העבודה) יוכל לעשות זאת רק במסגרת המוצר הפנסיוני על שם העובד שלו.

לפרטים בדבר מסמך הבהרות שפרסם המפקח בעניין סוגיות בנושא תיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל וחוק לתיקון פקודת מס הכנסה שנועד להתאים את הפקודה לתיקון מס' 3 לחוק קופות הגמל, ראו סעיף 3.1.1(א) להלן.

2.7 ניוד החיסכון הפנסיוני

ביום 24 במרץ 2008 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008 (להלן: "תקנות הניוד הפנסיוני"). תקנות הניוד הפנסיוני מסדירות את המעבר בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים - קופות גמל, תכניות לביטוח חיים וקרנות פנסיה. התקנות החדשות מאפשרות לצרכנים לעבור בין מוצרי החיסכון הפנסיוני או להחליף את הגוף המנהל של החיסכון בגוף מנהל אחר, בכל עת, ללא צורך בתשלום בעת העברת הכספים בין המוצרים ובהתאם להעדפתם, במטרה להגביר את התחרות, ולשפר את השירות הניתן לצרכנים. על פי הנחיות התקנות אין לנייד מתכניות קצביות לתכניות הוניות, וזאת בהתאם למדיניות הפיקוח לעודד אפיקים קצבתיים על פני אפיקים הוניים, כפי שבאה לידי ביטוי גם בתיקון מס' 3 לחוק קופות גמל.

הוראות תקנות הניוד הפנסיוני כוללות בין היתר הוראות לעניין המועדים הרלבנטיים להעברת הכספים והאחריות הביטוחית מהקופה המעבירה לקופה המקבלת, אופן חישוב הסכומים המועברים, אופן העברת הכספים, איחוד ופיצול חשבונות, מעמד העמיתים בקופה המעבירה (פעיל/לא פעיל) וסוגי הקופות. בתקנות הניוד הפנסיוני נקבעו סייגים ומגבלות להעברת כספים, כגון במקרה בו קיבל העמית הלוואה, מוטל עיקול או שעבוד על חשבון העמית, קיימת בחשבונו של העמית יתרת חוב, ועוד.

תדירות המעבר – ניתן להעביר את כספי החיסכון הפנסיוני בכל עת, וההעברה אינה כרוכה בתשלום. בחירת המוצר הפנסיוני או הגוף המנהל לחיסכון פנסיוני היא של הלקוח בלבד, לא נדרשת הסכמת המעביד. הגוף המנהל החדש יבדוק עמידה בתנאי ההצטרפות, והוא רשאי לערוך חיתום, ובהתאם לכך לקבוע סייגים לגבי הכיסויים הביטוחיים אשר המצטרף יהיה זכאי להם במסגרת המוצר החדש.

תקופת חרטה - התקנות קובעות תקופת חרטה של 18 ימי עסקים מיום הגשת הבקשה להעברת כספי החיסכון הפנסיוני.

פיצול/איחוד של כספי החיסכון - החוסך אינו מחויב בהעברת כל הכספים, ובאפשרותו לפצל את כספי החיסכון הפנסיוני שצבר בין מספר גופים מנהלים או מספר מוצרי חיסכון פנסיוני. הואיל והחל משנת 2008 הכספים שנצברים במוצרי החיסכון הפנסיוני השונים מיועדים לקצבה חודשית ועל כן נצברים בקופות גמל לקצבה, כספים אלה ניתנים למשיכה כהיוון קצבה בסכום חד פעמי רק למי שצבר למעלה מהסכום המחויב כקצבה מינימאלית – 3,850 ₪ (מעודכן למדד המחירים לצרכן לחודש ינואר 2008).. ניתן לאחד כספי חיסכון פנסיוני שנחסכו במוצרים שונים או אצל גופים מנהלים שונים.

2.8 הסדר פנסיה חובה

ביום 19 בנובמבר 2007 נחתם הסכם קיבוצי כללי לביטוח פנסיוני במשק (להלן: "ההסכם הקיבוצי") בין לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, אשר כולל חיוב של מעסיקים להפקיד בשל עובדיהם הפקדות לקופת גמל לקצבה בשיעורים שנקבעו בהסכם הקיבוצי, וזאת החל מחודש ינואר 2008 ואילך. ביום 30 בדצמבר 2007 התקין שר התעשייה, המסחר והתעסוקה צו הרחבה לביטוח פנסיוני מקיף במשק לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957 (להלן: "צו ההרחבה") המרחיב את תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי על כל העובדים והמעסיקים במשק, אשר חל רטרואקטיבית החל מיום 1 בינואר 2008.

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי וצו ההרחבה:

(א) תנאי הזכאות לפנסיה: כל עובד/ת החל מגיל 21 לגבר ומגיל 20 לאישה ועד לגיל פרישת חובה על פי החוק, אשר אין לו הסדר פנסיוני מיידי, כהגדרתו בצו ההרחבה, זכאי לפנסיה. העובד יהיה זכאי בתום 6 חודשים מתחילת העבודה (להלן: "תקופת המתנה"). עובד שיתקבל לעבודה כשהוא מבוטח בביטוח פנסיוני כלשהו, יהיה זכאי לביצוע ההפרשות החל מהיום הראשון לעבודתו. ההפרשות יבוצעו לאחר 3 חודשי עבודה או בתום שנת המס – המועד המוקדם מביניהם, רטרואקטיבית ליום תחילת עבודתו אצל המעסיק ולא תחול לגביו תקופת המתנה האמורה. החל ממועד כניסתו לתוקף של צו ההרחבה ועד ליום 31.12.2008 תהא תקופת ההמתנה בת 9 חודשים, והחל מיום 1.1.2009 תקופת ההמתנה תהא בת 6 חודשים. על אף האמור, עובד שביום 1.1.2008 מועסק 9 חודשים ויותר, ביצוע ההפרשות בגינו יחל ביום 1.1.2008, וכל עובד שישלים 6 חודשים ויותר ביום 1.1.2009, ביצוע ההפרשות בגינו יחל ביום 1.1.2009.

(ב) שיעור ההפרשות לפנסיה: שיעור ההפרשות מהשכר להבטחת הביטוח הפנסיוני יעלה בהדרגה בתוך 5 שנים מ- 2.5% משכר העובד החל ביום 1.1.2008 ועד ל- 15% משכר העובד (מהם 5% על חשבון העובד ו- 10% על חשבון המעביד) החל ביום 1.1.2013, עד לתקרה של השכר המשולם לעובד או השכר הממוצע במשק, לפי הנמוך מביניהם. העלייה בשיעור התשלומים היא במדרגות של 2.5% החל ביום 1 בינואר של כל שנה. ביום 4.7.2011 פורסם צו הרחבה המגדיל, החל ביום 1.1.2014, את שיעורי ההפרשות ל- 17.5%.

(ג) אופן בחירת ההסדר הפנסיוני: העובד זכאי לבחור את קרן הפנסיה או את קופת הגמל לקצבה בה יבחר להיות מבוטח וזאת בתוך 60 יום ממועד תחילת עבודתו אצל המעסיק. על העובד להודיע למעסיקו בכתב באיזו קרן פנסיה או קופת גמל לקצבה בחר לצורך ביטוחו. עובד שלא הודיע למעסיקו בכתב בפרק הזמן האמור על הקופה בה בחר להיות מבוטח, יבטח אותו מעסיקו בקרן פנסיה מקיפה חדשה. העובד יהיה זכאי לבחור או לעבור לקופת גמל לקצבה אחרת.

כאמור, ההסדר נכנס לתוקף החל ביום 1 בינואר 2008. עד כה נרשמה הצטרפות משמעותית של עובדים נוספים כמבוטחים בקרנות הפנסיה, וקיים פוטנציאל לגידול נוסף בהפרשות לנוכח העלייה המדורגת בשיעור ההפרשות על פי האמור בהסדר.

במהלך חודש פברואר 2008 פורסמו תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (הוראת שעה), התשס"ח-2008, אשר מאפשרות, החל משנת 2008 ועד לשנת 2012, למעביד המחויב לצו ההרחבה לפנסית חובה להפריש לפיצויים בכפוף לכך שהפריש למרכיב התגמולים סכום שלא יפחת מהמינימום הנדרש בהתאם לצו ההרחבה (0.83% לשנת 2008).

הסדר פנסיה חובה לעצמאים

בחודש דצמבר 2009 פורסם תזכיר חוק פנסיה לעצמאים, התש"ע-2010. מטרת החוק הינה להחיל, כצעד משלים למהלך של הנהגת פנסיה חובה לשכירים, הסדר פנסיה חובה גם על ציבור העצמאים וזאת בהתחשב שהעצמאים נושאים במלוא עלות הפקדת הכספים. על פי המוצע בתזכיר, תוטל חבות על כל עצמאי להפקיד כספים לקופת גמל לקצבה, כאשר חובת ההפקדה

תחול על עצמאים שהכנסתם השנתית עולה על מחצית השכר השנתי הממוצע במשק. כמו כן חובת ההפקדה לא תחול על חלק ההכנסה שמעבר לשכר השנתי הממוצע במשק. שיעור ההפקדה יעלה מדי שנה בהדרגה, החל משנת 2011 ועד שנת 2015 בדומה להעלאה המדורגת שנקבעה לגבי עובדים שכירים בצו ההרחבה. בדומה לגילאים המזעריים שנקבעו בצו ההרחבה לגבי עובד שכיר, מוצע כי חובת ההפקדה לא תחול לגבי עצמאי שטרם מלאו לו 21 שנה ולא תחול בהגיע העצמאי לגיל הפרישה המוקדמת. חובת ההפקדה גם לא תחול על עצמאי שבמועד התחולה הגיע לגיל 55 וגם לא תחול על עמית עצמאי שמקבל קצבה בסכום שלא יפחת מסכום הקצבה המזערי. כדי להבטיח יישום ואפשרות אכיפה של חובת ההפקדה מוצע להטיל קנס על מי שלא יעמוד בהוראות החוק. התחולה המוצעת ליישום חובת ההפקדה הינה החל מחודש ינואר 2011 וליישום הוראות העונשין החל מחודש ינואר 2013.

2.9 המסלוקה לחיסכון לטווח ארוך

ביום 27.6.2010 פורסמו הוראות לעניין דרכי פעולתה וניהולה של המסלוקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ.

במהלך שנת 2010 הוקמה חברת "המסלוקה לחיסכון לטווח ארוך בע"מ". חברה זו הוקמה בבעלות משותפת של מספר בנקים וחברות ביטוח ומטרתה להקים לייסד ולנהל מסלוקה מידע וכספים בתחום החיסכון לטווח ארוך עבור ציבור הלקוחות, המפצים והיצרנים. החברה שוקדת באמצעות מספר וועדות מקצועיות אשר הוקמו, על בניית תכניות עבודה בהיבטי תהליכים ומיחשוב אשר יעלו בקנה אחד עם תהליך החקיקה אשר טרם הושלם בנושא הקמת המסלוקה. על פי גישת אגף שוק ההון במשרד האוצר, מסלוקה פנסיונית תיעל את תהליכי העבודה הקשורים בהעברת מידע וכספים, על ידי קביעת מכנה משותף טכנולוגי לכל הגופים המעורבים בשוק הפנסיוני, והסדרת תהליכי העבודה. הממשלה מקדמת את הקמתה של המסלוקה במסגרת תהליך חקיקה.

השלכות פעילות המסלוקה על ענף החיסכון הפנסיוני אינן ודאיות בשלב זה, עקב העובדה שהתהליך הינו בשלבים מוקדמים יחסית. נראה כי יישום מלא של פעילות המסלוקה צפוי להוביל להגברת השקיפות בענף ומכאן להתגברות התחרות בו וכן להקלת הפעילות של יועצים פנסיוניים בכלל ובנקים בפרט בענף הפנסיוני. מאידך, יישום כזה עשוי בטווח הקצר להגביל או לעכב פיתוח של מוצרים או טכנולוגיות חדשות עקב אילוצים תפעוליים במסלוקה. פעילות המסלוקה יכולה להשפיע אף על היקף ודרך פעילות סוכנויות ההסדר, היקף ואופן ההשפעה תלויים, בין היתר, בתבנית הסופית בה תופעל פעילות המסלוקה.

2.10 התאמת מסלול החיסכון הפנסיוני למאפייני העמית ("המודל החכ"מ")

ביום 8 ביולי 2009 פרסם הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון טיוטה ראשונה לחזור העוסק בהתאמת מסלולי החיסכון למאפייני העמית. לטיוטה זו צורפה גם טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הקמת מסלולי ברירת מחדל), התשס"ט – 2009. ביום 6 ביולי 2010 פרסם הממונה טיוטה שנייה מעודכנת של החוזר והתקנות.

מטרתם של טיוטות החוזר והתקנות הינה לקבוע את אופן הצטרפות העמיתים למוצרי החיסכון השונים בהתבסס על המאפיינים הייחודיים להם, ואת האופן שבו הגופים המוסדיים צריכים לנהוג על מנת להתאים את החיסכון לצרכי העמיתים, לאורך כל תקופת החיסכון. על הגופים המוסדיים תוטל החובה לקבוע מודל לסיווג כל העמיתים למסלולי ברירות מחדל, ולהגדיר מסלולי השקעות אשר יוגדרו כברירת מחדל ויותאמו לטווח תקופת החיסכון במועד ההצטרפות ובמהלך תקופת החיסכון. החוזר מחייב התייחסות מיוחדת לחוסכים מגיל 55 ומעלה, מגיל 60 ומעלה, ולמקבלי קצבה. במסגרת התאמת מסלול ההשקעות לטווח תקופת החיסכון תבוצע התאמה של רמת התנודתיות והסיכון.

לגבי התיק הקיים נדרש לבצע את סיווגם של הלקוחות במהלך מדורג כדלקמן:

לגבי מקבלי קצבאות – החל מ- 1.2012

לגבי עמיתים ומבוטחים בני 60 ומעלה שטרם החלו לקבל קצבאות – החל מ- 1.2014

לגבי עמיתים ומבוטחים בני 55 ומעלה שטרם מלאו להם 60 החל מ- 1.2015

לגבי עמיתים ומבוטחים שטרם מלאו להם 55 החל מ- 1.2016

ההנחיות מגדירות תליך מיון ועדכון אוטומטי וכן מועדי ותקשורת עם מבוטחים ועמיתים לעניין מסלולי ההשקעה.

תחילתן של התקנות כמוגדר בטייטא ביום 1.1.2012.

החוזר מאפשר לגופים המוסדיים לנהל בצד מסלולי ברירות המחדל גם מסלולים "מתמחים" אשר מבטיחים חשיפה בשיעור שלא יפחת מ-50% משווי נכסי המסלול, או לאי חשיפה, לאפיק או ענף השקעה מסוים. בטייטא חוזר נוסף העוסק באישור שמות מסלולי השקעה אף הוגדרה מובהקות החשיפה במסלולי השקעה כ-75% לפחות. על הגוף המוסדי תוטל החובה לבדוק אחת לתקופה כי מסלול ההשקעות שבו חוסך כל עמית מתאים למאפייניו על פי המודל, ולהעבירו למסלול ברירת המחדל המתאים לו, בהודעה מראש, אם לא הודיע העמית אחרת.

בדיונים אשר נערכים בין הגופים המוסדיים לממונה עולה כי טרם ניתן מענה לסוגיות משפטיות ותפעוליות אשר עולות בבחינת המהלך הנדרש. בשלב זה הנושא עדיין בדיון. באופן כללי, החברה ערוכה להוראות התאמת מסלולי חסכון למאפייני העמית במוצרי ביטוח חיים ופנסיה לעמיתים חדשים, באמצעות מוצרי "שיטת הפניקס" (לפרטים אודות "שיטת הפניקס" ראה סעיף 13), המשווקים כבר כיום בפוליסות "מסלול" ובפנסיה מקיפה. עיקר ההיערכות הנדרשת מתמקדת בתיקי ההשקעות של מבוטחים קיימים בפוליסות ביטוח חיים מסוג "מסלול" מלפני שנת 2007. להערכת החברה ההשפעה העיקרית הצפויה על החברה ועל חברות נוספות מתמקדת בהשקעת משאבים לצורך התאמת המערכות התפעול למודל החדש, ולאחר מכן תפעול המערכות על פי עקרונות המודל. כמו-כן, קיימת אפשרות שהפעלת המודל תביא לשינוי תמהיל ההשקעות, דבר אשר עשוי להשפיע על שוק ההון במיוחד במועדי המעבר. המידע בדבר ההשלכות האפשריות של הוראות התאמת מסלולי חסכון למאפייני העמית, מהווה מידע צופה פני עתיד כמשמעותו בסעיף 32 לחוק ניירות ערך, המתבסס על נוסח הטיטות שהתקבלו. ההשלכות על הקבוצה עשויות להיות שונות ומגוונות, והן תלויות בין היתר בהתנהגות הציבור וערוצי ההפצה לאחר שתגבר המודעות להוראות התיקון, בהתנהגות הגופים המתחרים בקבוצה ועוד.

2.11 תכנית משרד האוצר להגברת התחרותיות בשוק החיסכון הפנסיוני

ביום 30.11.2010 הציג שר האוצר את עיקרי תכניתו להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני. בכוונת משרד האוצר לצמצם את ההבדלים בין מוצרי החיסכון הפנסיוני, על מנת שלחוסכים יהיה קל יותר להשוות ביניהם. בנוסף, על מנת להקל על קבלת החלטות גם לאחר ההצטרפות למעגל החיסכון הפנסיוני, יפעל האוצר להגביר ככל הניתן את השקיפות של גופים מוסדיים כלפי החוסכים. הגברת השקיפות היוותה קו מנחה בפעולות ההסדרה של האוצר בשנים האחרונות, ופעולות ההסדרה המתוכננות ממשיכות בכך. על פי הפרסומים, יחולו סעיפי התכנית על מוצרי חסכון פנסיוני, זאת למעט הסעיפים הדנים בתגמול ובעמלות, אשר אמורים לחול על כלל הענפים - מוצרים פנסיונים, תכניות לביטוח בריאות ותכניות לביטוח אלמנטרי.

השפעת חוקים, תקנות והוראות חדשות

(1) חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 5 והוראת שעה), התשע"א – 2010

ביום 15.11.2010 התקבל בכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 5 והוראת שעה), התשע"א – 2010 (להלן – התיקון לחוק). התיקון לחוק, כולל, בין היתר, תיקון לסעיף 23 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה – 2005, בעניין משיכת כספים מקופת גמל. לפי התיקון יובא בחשבון, לעניין סכום הקצבה המזערי, גם סכום קצבה מקופה אחרת ומגוף אשר משלם תשלומים חודשיים שמשולמים לעמית בשל פרישה, לפי דין או הסכם, מאוצר המדינה או מקופת מעבידו במשך כל ימי חייו (פנסיה תקציבית). עוד קובע התיקון לחוק כי בהתקיימם של תנאים מסויימים ניתן למשוך כספים גם מקופת גמל לא משלמת לקצבה בלי להעבירם לקופת גמל משלמת לקצבה.

(2) תקנות מס הכנסה כללים לאישור וניהול קופות גמל(הוראת שעה) התשע"א- 2010 הוראת השעה עניינה תקנה 19 ומאפשרת הפקדה למרכיב פיצויים בקופת גמל .

(3) תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת) – טיוטה.

בחודש ינואר 2011 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת), התשס"ט-2009 וכן טיוטת חוזר בדבר דרישות ההון מחברות מנהלות (להלן - "ההוראות").

בהתאם להוראות מוצע להרחיב את דרישות ההון מחברות מנהלות. דרישות ההון החדשות תכלולנה דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון עצמי התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. כמו כן היא תידרש להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות ובגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד להוראות דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש או בניגוד להוראות הממונה, בין השאר תידרש החזקה של נכסים נזילים בשיעור של 70% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש וכן קיים איסור על החזקת מוניטין כנגדו. חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלה. ביום 1 באוגוסט 2011 הונחה טיוטה סופית של התקנות לאישור ועדת הכספים.

(4) רשימת נכסי הנוסטרו של הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד - טיוטה

ביום 6 פברואר 2011 פרסם הממונה טיוטת חוזר שמטרת חוזר זה הינה להסדיר את הדיווח של גופים מוסדיים על אופן השקעת כספי הנוסטרו שבניהולם, באמצעות דיווח רשימת נכסים רבעונית ברמת נכס בודד.

(5) נספח ג' - ממשק ניד - טיוטה

ביום 28 בפברואר 2011 פורסמה טיוטת חוזר שתכליתו לקבוע נוסח אחיד למתן מידעים במקרה של ניד כספים בין הגופים. ממשק הניד הינו ממשק המפרט את פרטי המידע שעל גוף מנהל של קופה מעבירה להעביר לגוף מנהל של קופה מקבלת בעת העברת כספים בין קופות גמל, בהתאם להוראות חוזר 2008-9-11 שעניינו "העברת כספים בין קופות גמל" (להלן – חוזר הניד) או כל חוזר שיחליפו או יעדכנו בעתיד.

(6) חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני

ביום 28 בפברואר 2011 פורסם חוזר בדבר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני. רפורמת הניד בין מוצרי החיסכון הפנסיוני וכניסתם של הבנקים לתחום הייעוץ הפנסיוני חידדו את הצורך להסדיר את תהליכי העברת המידע והכספים בין הגורמים השונים בשוק החיסכון הפנסיוני, לרבות לצורך מתן ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני. זאת, במטרה לייעל את תהליכי העבודה, להסיר חסמים טכנולוגיים לעודד ולתמוך בקיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח, תוך הגברת השקיפות ושיפור מהימנות וזמינות המידע הרלוונטי לחסכוניות הפנסיוניים של הציבור.

חוזר זה קובע מבנה של "רשומה אחודה", אשר תשמש את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון וצרכני מידע נוספים בתחום החיסכון הפנסיוני, במסגרת הפעולות העסקיות השונות המתבצעות ביניהם, תוך הבטחת העקרוניות הבאים:

א. קבלת והעברת מידע שלם, מדויק, מהימן וזמין, הניתן לשליפה ואחזור במהירות ובאפקטיביות לצורך עמידה בהוראות הדין;

ב. הסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין יצרני וצרכני המידע השונים בתחום החיסכון הפנסיוני.

הוראות חוזר זה יחולו על כל הגופים המוסדיים ועל כל בעלי הרישיון. תחילתן של הוראות החוזר לעניין נספח א' לחוזר הינן מיום 1 ביולי 2011.

(7) משיכה חלקית מקרן השתלמות

בחודש פברואר 2011 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים חלקית מקרן השתלמות), התש"ע-2010 שמטרתה לאפשר לעמיתים משיכה חלקית של כספים בקרן

(8) איתור עמיתים ומוטבים

ביום 9 במרס 2011 פרסם המפקח טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009.

טיוטת התקנות כוללת בין השאר: הגדרות שונות אשר דורשות התאמות של פנסיה ושל ביטוח, עדכון פרטי זיהוי בסיסיים, פעולות לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק,

פעולות לאיתור מוטבים לאחר מותו של עמית, שיעור דמי ניהול. תקנות אלה נכנסו לתוקפן 60 ימים מיום פרסומן

(9) נוהל איתור עמיתים ומוטבים

בחודש מרס 2011 פרסם המפקח טיוטת חוזר שנייה בדבר נוהל איתור עמיתים ומוטבים. מטרת טיוטת חוזר זה הינה יצירת מנגנון אפקטיבי וישים אצל הגופים המוסדיים, לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק ולאיתור מוטבים לאחר מותו של עמית, וכן יידוע העמיתים או המוטבים כי קיימים כספים להם הם זכאים. חוק הפיקוח על קופות גמל קובע, בין היתר, כי בניהול נכסי קופת גמל, במתן שירות לעמיתיהן ובמילוי שאר תפקידיה לפי הוראות החוק, תפעל החברה המנהלת באמונה ובשקיפה לטובת כל אחד מהעמיתים, תנהג בזהירות וברמת מיומנות שנאמן מיומן היה נוהג בהן בנסיבות דומות, ותנקוט את כל האמצעים הסבירים לשם שמירה על נכסי קופות הגמל שבניהולה ועל הזכויות הנובעות מנכסים אלה. חובת הנאמנות והחובה לשמור על עניינם של עמיתי קופות הגמל וכן החובה לשמור על עניינם של המבוטחים מחייבת את הגופים המוסדיים לשמור על קשר שוטף ורציף עם כל העמיתים והמבוטחים שאת כספיהם הם מנהלים במטרה לאפשר להם לקבל החלטות מושכלות בזמן אמת באשר לכספם.

תחילתו של טיוטת חוזר זה ביום תחילתן של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשס"ט-2009.

(10) איסור מתן טובת הנאה ליועץ פנסיוני

ביום 14 במרץ 2011 פורסם חוזר שתכליתו יישום חוק הייעוץ האוסר על גוף מוסדי לתת ליועץ פנסיוני טובת הנאה, כמו גם החוק אוסר על יועץ פנסיוני לקבלה, וזאת כדי למנוע קשרי גומלין בין יועץ פנסיוני לבין יצרן המוצר הפנסיוני שלגביו הוא מייצע, וזאת בכדי להבטיח מתן ייעוץ אובייקטיבי וחקף מניגודי עניינים.

מטרת חוזר זה הינה לקבוע הנחיות בנוגע לאיסור מתן טובות הנאה ליועץ פנסיוני.

(11) הכרעה לעניין פיצוי בשל איחור במשיכה של כספים או בשל איחור בהעברה של כספים בין קופות גמל או בין מסלולי השקעה

ביום 16.3.2011 פורסמה הכרעה לעניין פיצוי בשל איחור במשיכה של כספים או בשל איחור בהעברה של כספים בין קופות גמל או בין מסלולי השקעה. בעקבות פניות שהתקבלו ביחידה לפניות הציבור במשרד האוצר, בהן התלוננו הפונים כי לא פוצו כנדרש בשל איחור במשיכה של כספים או בשל איחור בהעברה של כספים בין קופות גמל או בין מסלולי השקעה שונים באותה הקופה, מצא לנכון המפקח על שוק ההון, ביטוח וחיסכון להבהיר מהו הדין החל במקרים אלה וכן להורות הוראות מתאימו לגבי הפניות לפי סוגיהן.

ביום 30.8.2011 פורסם עדכון בענין תשואות ודוא"ל וביום 22 לספטמבר 2011 פורסמו הבהרות ועדכונים נוספים לחוזר.

(12) הוראות בדבר חישוב שווי נכסים לא סחירים של גוף מוסדי

ביום 16 למרץ 2011 פורסם חוזר המודיע כי חברת מרווח הוגן בע"מ נבחרה במכרז פומבי מספר 3-2009 לעניין הקמה ותפעול של מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית עבור גופים מוסדיים (להלן - המכרז), והמודל לציטוטי מחירים פרטניים ושערי ריבית ישתנה החל מתחילת פעילותה.

בחנית יישומן של ההוראות לחישוב שווי נכסים לא סחירים הקיימות והמעבר למודל חדש, חידדו את הצורך להתאים את הוראות חישוב שווי נכסים לא סחירים המנוהלים על ידי גופים מוסדיים, במטרה לוודא כי נכסים אלו מוצגים בערכם הכלכלי, ככל שניתן, וכדי למנוע עיוותים בהקצאת המקורות בשוק ההון. החוזר קובע עקרונות לעניין אופן חישוב שווי נכסים המוחזקים על ידי גופים מוסדיים.

(13) מודל לקביעת שווי הוגן של נכס חוב בלתי סחיר
ביום 16 למרץ 2011 פרסם הממונה חוזר המודיע כי חברת מרווח הוגן בע"מ זכתה כחברה הזוכה במכרז וכי לאור תוצאות המכרז על הגופים המוסדיים להיערך לקראת מועד תחילת הפעילות של חברת מרווח הוגן, ולהתקשר עמה בתנאים שנקבעו במכרז.

כמו כן, לצורך יישום המודל של חברת מרווח הוגן לשערוך נכסי חוב לא סחירים, הוסמכה חברת מרווח הוגן בע"מ לפרסם הוראות ביצוע לשימוש במודל האמור.

(14) טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים - טיוטה שנייה

ביום 20 במרץ 2011 פרסם הממונה טיוטת חוזר שמטרתו להגדיר את הפעולות הנדרשות מגוף מוסדי כדי להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור (להלן - פרויקט הטיוב), תוך התייחסות לעקרונות הבאים:

- (א) טיוב מידע אשר יש לו, או עשויה להיות לו, השפעה על זכויות עמית, קבוצת עמיתים או על הגוף המוסדי (כגון: השפעה על עתודות, דוחות כספיים ועוד).
 - (ב) אימות מהימנות ושלמות המידע במערכות הגוף המוסדי, תוך ביצוע תהליכי חישוב ועיבוד, על מנת שניתן יהיה להבטיח, ככל הניתן, כי זכויות עמיתים חושבו כראוי.
- ניהול מידע באופן שיאפשר אחזור וניתוח זכויות עמיתים והרכבן בכל נקודת זמן.

(15) השקעה באיגרות חוב לא ממשלתיות - הבהרה
ביום 23 למרץ 2011 פורסמה הבהרה ביחס לאופן יישום חלק מהוראות החוזר לעניין השקעת גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות.

(16) טיטות הוראות שמטרתן להגביר את התחרות בשוק החסכון הפנסיוני
ביום 27 במרץ 2011 וביום 28.6.2011 פורסמו - תקנות הפיקוח על שירותים פנסיוניים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"א-2011 - טיוטה, תקנות הפיקוח על שירותים פנסיוניים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"א-2011, תקנות הפיקוח על שירותים פנסיוניים (קופות גמל) (עמלות הפצה) (תיקון-), התשע"א-2011 - טיוטה, חוק הפיקוח על שירותים פנסיוניים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (התשע"א-2011) וחוזר דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני.

במהלך השנים האחרונות נבחן יישומו של חוק הייעוץ בשוק ההון וכן התקנות שהוצאו מכוחו. מבחינת יישומו של החוק עולה כי קיים צורך לתקן חלק מההוראות שנקבעו בחוק הייעוץ, ולהתאימן לפרקטיקה הנוהגת. כך למשל, האיסור הקבוע בסעיף 20 לחוק, לפיו יועץ פנסיוני שהוא תאגיד בנקאי אינו רשאי להתקשר עם מעביד או עם ארגון מעסיקים לעניין מתן ייעוץ פנסיוני לעובד של אותו מעביד או לעובד של מי שהוא חבר בארגון המעסיקים, נראה כיום גורף וקיצוני מדי עוד מוצע לחזק את ההגנה על עובדים בנוגע לייעוץ פנסיוני, ולמנוע מצב שבו המעביד כופה על עובדו את זהות היועץ הפנסיוני, ולאסור התניית שירות בשירות בידי בעל רישיון וכן, מוצע לתקן מספר טעויות סופר שנפלו בעת החקיקה המקורית.

כמו כן התעוררו סוגיות שדורשות תיקון בענין דמי הניהול, עמלות הפצה וכן ייעוץ שיווק וסליקה נושאים שהוסדרו בתקנות המוצעות.

(17) בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות ציבור
ביום 28 במרץ 2011 פורסם חוזר בדבר בירור ויישוב תביעות בפניות ציבור. על פי החוזר, יישוב תביעות הוא מרכיב מרכזי בפעילותן של חברות ביטוח ושל חברות מנהלות של קרנות פנסיה (להלן - גופים מוסדיים). דרך פעולתו של גוף מוסדי במסגרת הליך יישוב תביעות משפיעה באופן ישיר על מימוש זכויותיו של התובע ועל יכולתו לבחון את דרכי הפעולה העומדות בפניו בשלבים השונים של ההליך האמור. לפיכך, קיימת חשיבות לקביעת כללים ברורים בידי גופים מוסדיים במסגרת יישוב תביעות. הנהלת ודירקטוריון החברה אישרו את מערכת הכללים, טבלת ההשוואה וטבלת המועדים כאמור.

- (18) **איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה והעברת כספים**
ביום 28 במרץ 2011 פורסם חוזר שמטרתו איסוף מידע סטטיסטי שיאפשר פרסום מדדים ביחס לאופן בו גופים מוסדיים מיישבים תביעות וביחס לאופן הטיפול של גוף מוסדי בבקשות למשיכת כספים, לקבלת קצבת זקנה ולהעברת כספים. מדדים אלו יהיו כלי נוסף למבוטחים ולעמיתים פוטנציאליים בבחירת הגוף המוסדי עימו יתקשרו.
- (19) **הסכמים למתן שירותים – עדכון**
ביום 13 במרץ 2011 נקבעו הוראות מעבר עד ליום 31 בדצמבר 2011 במסגרתן רשאי תאגיד בנקאי להמשיך ולתת שירותים בשם החברה המנהלת.
- (20) **טיוטת צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, חברות מנהלות, סוכנים ויועצים, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"א-2011**
ביום 3 ביולי 2011 פרסם טיוטת צו המאחדת ומשלבת תחת מסגרת אחת הנוגעת ל"גופים מוסדיים", את הוראות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטח וסוכן ביטוח), התשס"ב-2001 ואת הוראות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של קופת גמל וחברה המנהלת קופת גמל), התשס"ב-2001. טיוטת הצו המאוחדת הותאמה לשינויי חקיקה ולתיקונים שבוצעו בצווים החלים על גופים פיננסיים אחרים.
- (21) **סיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות בינלאומיות כמסייעים לתוכנית הגרעין של איראן והתוכניות הנלוות לה**
ביום 7 ביולי 2011 פורסמה טיוטת חוזר הקובעת רשימת הגופים שיוכרזו כמסייעים לתוכנית הגרעין האיראנית להערות הגופים המוסדיים.
- (22) **התקשרות גוף מוסדי עם בעל רשיון**
ביום 13 ביולי 2011 פורסם חוזר שמטרתו היא לבצע התאמה בין נהלי העבודה שנקבעו בחוזר ביטוח 2004/14 "התקשרות מבטח עם סוכן ביטוח" לטיפול בדמי הביטוח המשולמים למבטח באמצעות סוכן ביטוח, לכל הסכם התקשרות בין בעל רשיון וגוף מוסדי. תאריך התחילה הינו 1.1.2012.
- (23) **ייפוי כוח לבעל רשיון - טיוטה**
ביום 13 ביולי 2011 פורסמה טיוטת חוזר הקובע מבנה אחיד לטופס יפוי הכוח, באמצעותו יוכל לקוח לייפות את כוחו של בעל רשיון לקבל מידע אודות מוצר פנסיוני המנוהל עבורו בגוף מוסדי או להעביר את בקשותיו במסגרת ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני או במסגרת ייעוץ פנסיוני מתמשך או שיווק פנסיוני מתמשך. חוזר זה הוא חלק מהסדרה כללית אשר מטרתה ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות המידע והסרת חסמים טכנולוגיים, וזאת על מנת לעודד קיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח. הכוונה להחיל את הוראות החוזר על יפויי כח שימסרו החל מיום 2 באוקטובר 2011 ואילך.
- (24) **שירות ללקוחות גופים מוסדיים**
ביום 8 לאוגוסט 2011 פורסם חוזר שמטרתו להבטיח רמה נאותה ושיפור מתמשך בשירות אותו מקבל המבוטח. על פי החוזר על ההנהלה לקבוע אמנת שירות ועל הדירקטוריון למנות ממונה על שירות לקוחות ולפקח על מדיניות השירות והערכות למתן השירות על פי האמנה. תחילת החוזר ביום 1 בינואר 2013 אך עד 30 ביוני 2011 יש לקבוע ממונה שירות לקוחות.
- (25) **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות(תיקון), התשע"א-2011 – טיוטה**
ביום 11 לאוגוסט 2011 פורסמו טיוטת תקנות וחוזר הכוללים הוראות נלוות לתקנות הוצאות ישירות, בכל הנוגע להשקעה בתעודות סל, להוצאה המשולמת בעד ניהולן של תובענות ייצוגיות ותביעות נגזרות, ולמתן דיווחים לוועדת השקעות אודות תשלום הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות.

- (26) **חתימה גרפית ממוחשבת**
ביום 10 באוגוסט 2011 פורסם חוזר שמטרתו לשפר ולייעל את אופן העברת המסמכים מבעל רישיון אל גוף מוסדי, לקצר את זמני העברת המסמכים ולשפר את השירות ללקוח. חוזר זה מצטרף אל שורה של תהליכי הסדרה שמטרתם ייעול תהליכי עבודה, שיפור מהימנות המידע והסרת חסמים טכנולוגיים על מנת לעודד את קיומו של שוק תחרותי, משוכלל ומפותח.
- (27) **הסדר הצטרפות עמית לקופת גמל**
ביום 10 באוגוסט 2011 פורסם חוזר שתכליתו לקבוע את הנתונים הנדרשים לצורך הצטרפות לקופת גמל וכדי ליצור אחידות בכל הקופות. תחילת החוזר ביום 1 באוקטובר 2011.
- (28) **תקנות איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן (רשימת תאגידים וסדרי עבודת וועדת היישום), התשע"א-2011 טיוטה**
ביום 14 לאוגוסט 2011 פורסמה טיוטת תקנות בענין הכללת תאגידים ברשימה פי סעיף 9 לחוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח-2008 (להלן – החוק).
- (29) **טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"א-2011 – טיוטה שניה**
ביום 14 לאוגוסט 2011 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"א-2011 וכן חוזר המבטל את ההבחנות בין כללי השקעה החלים על נכסי קופות גמל ועל קרנות פנסיה לבין אלו החלים על כספי פוליסות שמשתתפות ברווחים, וכן שונו חלק מכללי ההשקעה הקיימים, כדי להתאימם לדרכי פעילות שוק ההון בכלל ודרך פעילות המשקיעים מוסדיים בפרט. בתקנות מוצע להסיר מגבלות כמותיות הקיימות כיום ולהגביר את מעורבות עדות השקעה בגופים מוסדיים ככלל ומעורבות נציגים חיצוניים בהן בפרט. כמו כן, כדי להגביר את גמישות פעילות גופים מוסדיים, בהתאמה למצבי שוק משתנים, מוצע להעביר חלק מההוראות שהיו קבועות בתקנות מס הכנסה ובתקנות הביטוח להוראות ממונה. בנוסף, התקנות מתייחסות למגבלות שיחולו על עסקאות בין גופים מוסדיים לבין תאגידים הקשורים אליהם, בשל השינוי שחל במבנה הבעלות של גופים מוסדיים ובשל הפיכתם של הגופים לתאגידים פיננסיים בעלי מגוון רחב של פעילויות.
- (30) **הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות – טיוטה**
ביום 18 אוגוסט 2011 פורסם טיוטת חוזר שמטרתו תיקון חוזר פנסיה 2004/10 שעניינו הוראות דיווח כספי לקרנות פנסיה חדשות (להלן – החוזר). הוראות החוזר אינן קובעות מפורשות את אופן זקיפת העודף או הגירעון האקטוארי הנובע מסטייה מהנחת תשואה לפנסיונרים. כך, חברה מנהלת אינה מחויבת להבחין בין פנסיונרים למבוטחים. מטרת התיקון המוצע בחוזר הוא לקבוע את אופן זקיפת העודף או הגירעון האקטוארי לזכאים לפנסיה בשנת המאזן.
- (31) **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"א-2011 וחוזר רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופת גמל - טיוטה**
ביום 21 לאוגוסט 2011 פורסמו טיוטת תקנות וטיוטת חוזר הקובעים את התנאים שבהתקיימם יוכלו חברות מנהלות של קופות גמל לשווק לעמיתיהן כיסוי ביטוחי. כמו כן, מסדיר החוזר את העברת דמי הביטוח מקופת הגמל למבטח.
- (32) **הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדיווחים הכספיים של קופות גמל וקרנות פנסיה – טיוטה**

ביום 24 לאוגוסט 2011 פורסמה טיוטת חוזר שמטרתו לעדכן את הדוחות הכספיים השנתיים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה, כך שיהיו ברורים ושקופים יותר למשתמש, ויהיו כלי בעת בחירת קופת גמל או קרן פנסיה.

(33) נוהל שינוי שם לגוף מוסדי

ביום 24 לאוגוסט 2011 פורסם חוזר הקובע כללים ונהלים להגשת בקשה לשינוי שם של גוף מוסדי.

(34) קודקס הרגולציה העתידית - טיוטה

ביום 6 בספטמבר 2011 הודיע הממונה על יצירת ספר רגולציה סדור ומקיף – קודקס, שיסייע בהתמצאות בהנחיות השונות ויקל על עבודת הגורמים המפוקחים. הקודקס יכלול חוקים, תקנות וחוזרים, לגופים מוסדיים, סוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים וישמש כאמצעי יעיל בידי האגף לאכיפת הוראותיו, לפיקוח על הגורמים השונים ולהגנה על מבוטחים וחוסכים.

הקודקס, יורכב משני חלקים – אחד לגופים מוסדיים ואחד לסוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים. כל חלק ייבנה בהתאם לתוכן עניינים מקיף בניית שני חוזרי-על, שאחד מהם יאגד את כל החוזרים החלים על גופים מוסדיים (להלן – חוזר אחיד לגופים מוסדיים), והשני יאגד את כל החוזרים החלים על סוכני ביטוח, משווקים ויועצים פנסיוניים (להלן – חוזר אחיד למתווכים). החוזרים האחדים יחליפו את מערכת החוזרים הקיימת במערכת מותאמת למבנה המתוכנן של הקודקס.

בשלב ראשון הועברו שתי טיוטות.

(35) הנהגת תכניות ביטוח ותקנוני פנסיה וגמל – טיוטה

ביום 6 לספטמבר 2011 פורסמה טיוטת חוזר שתכליתה לשנות את אופן הנהגת מוצרים, כך שגוף מוסדי יידרש להודיע על מוצר לפני תחילת שיווקו, אך לא יידרש להמתין לאישור הממונה כתנאי לתחילת השיווק. שינוי זה יגדיל את מרחב הפעולה של גופים מוסדיים, ובה בעת יגביר את אחריותם של הגופים על איכות המוצרים אותם הם מנהיגים. במקרים בהם יחליט הממונה כי התערבותו נדרשת, הוא ידרוש מגופים מוסדיים לבצע שינויים במוצרים, טרם או לאחר תחילת השיווק, בדומה לנעשה היום. שינוי זה עולה בקנה אחד עם ההתנהלות הנדרשת ממדינת ישראל לאור הצטרפותה לארגון ה-OECD ולאור עקרונות דירקטיבת Solvency II. יצוין כי במדינות האיחוד האירופי ובמרבית המדינות המפותחות בעולם, לא נדרש אישור מוקדם של מוצרים. כצעד משלים לשינוי באופן פעולת הממונה פורסם מסמך עקרונות וקווים מנחים להנהגת תכניות ביטוח אשר ילווה על ידי נספח אקטוארי שיערך על פי הקבוע בחוזר – נספח אקטוארי.

(36) נוהל הגשת בקשות למיזוג קופות גמל או למיזוג מסלולי השקעה לאישור הממונה – טיוטה

ביום 19 לספטמבר 2011 פורסמה טיוטה חוזר הקובע דרך הגשת הבקשה לקבלת אישור הממונה לתכנית המיזוג על פי סעיף 37 לחוק הפיקוח על קופות גמל, הקובע כי חברה מנהלת רשאית למזג קופת גמל אחת שבניהולה (להלן – הקופה המתמזגת) בקופת גמל אחרת שבניהולה או שבניהולה של חברה מנהלת אחרת (להלן – הקופה הממזגת) ובלבד שתכנית המיזוג אושרה מראש בידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – הממונה ו- תכנית המיזוג, בהתאמה) והחברה הודיעה על כך לעמיתים מראש, באופן ובמועד שהורה הממונה.

(37) דוח חודשי של קופות הגמל - שינויים והבהרות – טיוטה

ביום 27 לספטמבר 2011 פורסמה טיוטת חוזר שבאה לעדכן את הוראות חוזר גמל 2009-2-4 (דוח חודשי של קופות הגמל) מיום 17 בנובמבר 2009. במסגרת השינוי בוטל הדיווח בגין תשואות שבועיות ותוצאות מדד HS-STD והוספו סעיפי דיווח נוספים.

(38) דוח חודשי של קרנות פנסיה - שינויים והבהרות – טיוטה

ביום 27 לספטמבר 2011 פורסמה טיוטת חוזר שבאה להסדיר את מתכונת הדיווח החודשית של קרנות הפנסיה ומסלולי ההשקעה שבניהולן, תוך קידום איכות הדיווחים הנשלחים לממונה.

(39) תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2011 - טיוטה שנייה

במסגרת טיוטת התקנות מוצע להסדיר את מבנה דמי העמילות המשולמים לסוכני ביטוח, ולקבוע מספר הגבלות לגבי היחס שבין עמלות מסוגים שונים המשולמות לסוכני ביטוח. כמו כן, מוצע להסדיר את אופן תשלום דמי עמילות למספר בעלי רישיון במקביל.

(40) תזכיר חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' ____), התשע"ב-2011

במסגרת התיקון לחוק הפיקוח, בוטלה האפשרות לחיסכון בקופות הגמל לתגמולים למטרת קבלת סכום הוני, אפיק חיסכון אשר הקנה לחוסכים בו זכאות להטבות מס. כמו כן נקבע, כי משיכת כספים שיועדו לקצבה באמצעות היוון לסכום חד פעמי תותר אך ורק בתנאי שהמושך הותיר בידיו סכום להבטחת קצבה מזערית.

לשם השלמת הרפורמה של עידוד אפיקי החיסכון לקצבה על פני אפיקי חיסכון אחרים, מוצע, להרחיב את מסגרת הטבות המס הניתנות בעת משיכת כספים באפיק החיסכון לקצבה, ולתקן את סעיף 9א לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש).

3. מצב כספי קרנות הפנסיה**א. קרן פנסיה מקיפה****התחייבויות פנסיוניות:**

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 30 בספטמבר 2011	
אלפי ש"ח		
123,490	169,429	התחייבות לפנסיונרים
2,705	2,359	התחייבות לפנסיונרים זכאים קיימים
3,290,878	3,689,241	התחייבות למבוטחים

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכם לסך של כ- 3,861 מיליון ש"ח, לעומת כ- 3,417 מיליון ש"ח בסוף שנת 2010.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

ל-9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011		2011		2010		2009	
אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	
3,877,529	13	3,435,907	40	2,461,696	65	1,493,463	סך כל המאזן (נכסים)
3,861,029	13	3,417,073	40	2,446,654	66	1,478,298	התחייבויות פנסיוניות
(188,930)	(180)	234,793	(41)	395,662	215	(345,536)	עודף הכנסות, נטו

עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 בינואר, 2008.

ב. קרן הפנסיה הכללית

התחייבויות פנסיוניות

ליום 30 ביוני 2011	ליום 31 בדצמבר 2010	
אלפי ש"ח		
997	1,026	התחייבויות לפנסיונרים
47,262	43,368	התחייבויות למבוטחים

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 30 בספטמבר, 2011 הסתכם לסך של 48,259 אלפי ש"ח לעומת 44,394 אלפי ש"ח בשנת 2010.

סך הנכסים המנוהלים נטו גדל בתקופת הדוח גדל בשיעור של כ- 9%, הנובע מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן בסך של 8,864 אלפי ש"ח בתקופת הדוח לעומת 7,207 אלפי ש"ח ברבעון מקביל אשתקד, גידול של כ- 23%.

ההתפתחות, במשך שלוש השנים האחרונות בסך כל המאזן, בהתחייבויות הפנסיונית ובעודף ההכנסות על ההוצאות (אלפי ש"ח):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2009	2010	2011	2011	2011	2011	
אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח	השינוי ב - %	אלפי ש"ח
19,582	70	33,222	34	44,597	8.74	48,493
						סך כל המאזן (נכסים)
19,471	70	33,093	34	44,394	8.71	48,259
						התחייבויות פנסיוניות
(3,412)	261	5,506	(49)	2,806	(190.9)	(2,552)
						עודף הכנסות (הפסדים), נטו

עודף / גרעון אקטוארי

על פי הנחיות האוצר, העודף האקטוארי מחולק לעמיתים.
בהתאם להנחיות אגף שוק ההון, עודכנו הלוחות האקטואריים שעל פיהם מחושבים דמי הסיכון למקרי מוות, מקדמי הפרישה לפנסיה. מועד העדכון הינו 1 בינואר, 2008.

4. תוצאות הפעולות

1. להלן דוח הרווח וההפסד של החברה :

לשנה שהסתיימה		ל - 9 חודשים שהסתיימו		ל - 3 חודשים שהסתיימו	
ביום		ביום 30 בספטמבר		ביום 30 בספטמבר	
31 בדצמבר					
2010	2011	2010	2011	2010	2011
מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח					

הכנסות

66,981	16,322	19,365	47,376	58,139	מדמי ניהול, נטו
					מהשקעות:
46	11	42	26	116	ממזומנים ושווי מזומנים
949	87	388	827	422	מהשקעות פיננסיות, נטו
995	98	430	853	538	
67,976	16,420	19,795	48,229	58,677	

הוצאות

37,461	9,160	11,377	26,225	32,246	מכירה ושיווק
21,614	5,970	6,239	15,643	20,471	הנהלה וכלליות
(139)	4	(17)	13	(187)	הוצאות (הכנסות) מימון
58,936	15,134	17,599	41,881	52,530	
9,040	1,286	2,196	6,348	6,147	רווח לפני מסים על הכנסה
2,074	438	869	2,270	2,359	מסים על הכנסה
6,966	848	1,327	4,078	3,788	רווח נקי
6,966	848	1,327	4,078	3,788	רווח כולל

לעניין דמי ניהול מקרנות, נטו - ראה סעיף 2 להלן.

במהלך תקופת הדוח היו לחברה הכנסות מהשקעות פיננסיות של 422 אלפי ש"ח, בהשוואה להכנסות של 827 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות המכירה והשיווק עלו בתקופת הדוח לסך של 32,246 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 26,225 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הוצאות הנהלה וכלליות עלו בתקופת הדוח לסך של 20,471 אלפי ש"ח, בהשוואה לסך של 15,643 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ - 31%. ניתן לייחס את הגידול לתשלום עבור שירותי תפעול המשולמים לחברה האם כתוצאה מהגידול בפעילות, וכן להוצאות בגין פיצוי עמיתים בסך של 1.65 מיליון ש"ח.

הגידול הניכר בהוצאות, הביא לקיטון ברווח לפני מסים על הכנסה לסך של 6,147 אלפי ש"ח בתקופת הדוח לעומת סך של 6,348 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, למרות הגידול הניכר בהכנסות.

2. פרטים בדבר סכום דמי הניהול שנגבו מהמבוטחים

לשנה שהסתיימה	ל - 3 חודשים שהסתיימו		ל - 9 חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר 2010	ביום 30 בספטמבר 2010	ביום 30 בספטמבר 2011	ביום 30 בספטמבר 2010	ביום 30 בספטמבר 2011
מבוקר	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			

מקרנות פנסיה:

מקן פנסיה לעמיתים ותיקים:				
דמי ניהול מדמי הגמולים	1,337	337	-	985
דמי ניהול מעמיתים מוקפאים	350	80	-	240
דמי ניהול מתשלומי פנסיות	227	58	-	165
החזרי דמי ניהול	(168)	(37)	-	(108)
	1,746	438	-	1,282

מקן פנסיה מקיפה:

דמי ניהול מדמי הגמולים	44,612	10,213	12,575	31,221	38,043
דמי ניהול מנכסי הקרן	11,986	2,890	3,840	8,637	10,986
החזרי דמי ניהול	(2,841)	-	-	(2,128)	-
	53,757	13,103	16,415	37,730	49,029

מקן פנסיה כללית:

דמי ניהול מנכסי הקרן	665	172	223	476	643
דמי ניהול מתשלומי פנסיה	-	-	-	(*)	(*)
החזר דמי ניהול	-	-	-	-	-
	665	172	223	476	643
	56,168	13,713	16,638	39,488	49,672

מקופות גמל - דמי ניהול מנכסי
הקופה:

הפניקס תגמולים ופיצויים	3,729	881	848	2,686	2,704
הפניקס השתלמות	5,788	1,402	1,606	4,231	4,933
קופת פיצויים מרכזית	896	214	175	676	528
עמית קופה לתגמולים ופיצויים	400	112	98	295	302
	10,813	2,609	2,727	7,888	8,467
	66,981	16,322	19,365	47,376	58,139

הטבות ביטוחיות למבוטחים (נכלל
בסעיף הוצאות מכירה ושיווק)

	371	114	98	329	294
--	-----	-----	----	-----	-----

(*) מייצג סכום הקטן מ 1 אלפי ש"ח.

(**) לפרטים בדבר העברת ניהול קרן פנסיה יסוד עמית, ראה ס' 1

דמי הניהול המתקבלים מניהול הקרנות נגבים מתוך דמי הגמולים שגבו הקרנות (6% מדמי הגמולים בקרן המקיפה, ברוטו, לפני החזרים והטבות) ומתוך הצבירה של העמיתים בקרנות (0.5% לשנה בקרן המקיפה ו - 2% בקרן הכללית, ברוטו, לפני החזרים).

ההכנסות מדמי ניהול נטו מקרנות הפנסיה בתקופת הדוח עמדו על 49,672 אלפי ש"ח, בהשוואה ל - 39,488, גידול של כ - 26%.
הגידול הניכר נובע הן כתוצאה מגידול בנכסים שנרשם בתקופת הדוח בקרן, שהוביל לגידול גם בגביית דמי הגמולים ולגידול ההחזרים הניתנים בגינם, והן בשל פעילות שיווקית נרחבת הנובעת מהתחרות הגוברת בשוק הפנסיה.

בתקופת הדוח החברה רשמה הכנסות מקופות הגמל בסך 8,467 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 7,888 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ - 7%.

3. דוח תנועה בקרן הפנסיה המקיפה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל - 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל - 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2010	2011	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
2,446,654	2,789,398	3,812,503	2,446,654	3,417,073	<u>סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות</u> <u>לתחילת התקופה</u>
<u>תוספות לקרן</u>					
839,208	204,857	251,188	583,433	754,649	דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים עודף הכנסות (הפסדים) נטו - מועבר מדוח הכנסות והוצאות
234,793	143,500	(146,262)	143,023	(188,930)	
<u>העברות</u>					
93,502	16,191	23,395	60,428	77,703	העברות צבירה לקרן
1,167,503	364,548	128,321	786,884	643,422	סך כל ההעברות והתוספות לקרן
<u>תשלומים והעברות</u>					
<u>תשלומים לפנסיונרים</u>					
503	111	213	306	558	תשלומי פנסיית זקנה
5,508	1,198	3,932	3,205	7,523	תשלומי פנסיית נכות
2,295	530	907	1,583	2,418	תשלומי פנסיית שאירים
8,306	1,839	5,052	5,094	10,499	
<u>תשלומים לזכאים קיימים לפנסיה</u>					
18	4	5	13	15	תשלומי פנסיית זקנה
61	16	24	47	54	תשלומי פנסיית נכות
145	36	35	108	106	תשלומי פנסיית שאירים
224	56	64	168	175	
<u>תשלומים והעברות לאחרים</u>					
99,804	26,331	39,903	66,492	105,998	העברות צבירה מהקרן
88,750	24,929	34,776	60,993	82,794	החזרת כספים למבוטחים
188,554	51,260	74,679	127,485	188,792	
197,084	53,155	79,795	132,747	199,466	סך הכל תשלומים והעברות
3,417,073	3,100,791	3,861,029	3,100,791	3,861,029	<u>סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות</u> <u>לסוף התקופה</u>

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה ליום 30 בספטמבר, 2011 הסתכם לסך של כ- 3,861 מיליוני ש"ח, לעומת כ- 3,417 מיליוני ש"ח בסוף שנת 2010.

במסגרת מעבר בין קרנות הועברו בתקופת הדוח מקרן הפנסיה החדשה מבוטחים לקרנות אחרות שסך הצבירה בגינן הינה 105,998 אלפי ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד 66,492 אלפי ש"ח). כנגד הצטרפו בתקופת הדוח לקרן מבוטחים במסגרת מעבר בין קרנות שסך הצבירה בגינן הינה 77,703 אלפי ש"ח (תקופה מקבילה אשתקד 60,428 אלפי ש"ח). סך הנכסים ליום 30 בספטמבר, 2011 מסתכמים ב- 3,877,529 אלפי ש"ח מול סך נכסים של 3,435,907 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010, כלומר גידול של כ- 13% בעיקר מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 583,433 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ל- 754,649 אלפי ש"ח בתקופת הדוח, גידול של כ- 30%.

4. דוח תנועה בקרן הפנסיה הכללית

לשנה שהסתיימה	ל - 3 חודשים שהסתיימו			ל - 9 חודשים שהסתיימו		
ביום	ביום 30 בספטמבר			ביום 30 בספטמבר		
31 בדצמבר	2010	2011		2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר			בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח					
	33,093	37,258	48,476	33,093	44,394	סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לתחילת התקופה
						תוספות לקרן
	10,124	2,262	2,822	7,207	8,864	דמי גמולים ממעסיקים ומעובדים
	2,806	1,658	(1,657)	1,927	(2,552)	עודף הכנסות, נטו - מועבר מדוח הכנסות והוצאות
	12,930	3,920	1,165	9,134	6,312	
						העברות לקרן
	509	442	107	442	502	העברות צבירה לקרן
	13,439	4,362	1,272	9,576	6,814	סך הכל תוספות לקרן
						תשלומים והעברות
	71	18	19	53	55	תשלומי פנסיות זקנה
	1,176	313	459	833	1,150	החזרת כספים למבוטחים
	891	57	1,011	551	1,744	העברות צבירה מהקרן
	2,138	388	1,489	1,437	2,949	סך הכל תשלומים והעברות
	44,394	41,232	48,259	41,232	48,259	סך נכסים בניכוי התחייבויות שוטפות לסוף התקופה

ההון הצבור נטו של קרן הפנסיה הכללית ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכם לסך של 48,259 אלפי ש"ח לעומת 44,394 אלפי ש"ח בשנת 2010.

סך הנכסים המנוהלים בתקופת הדוח גדלו בשיעור של כ- 9%. הגידול נובע מגידול בדמי הגמולים שהועברו לקרן מ- 7,207 אלפי ש"ח בתקופה המקביל אשתקד ל- 8,864 אלפי ש"ח השנה, גידול של כ- 23%.

5. תחזית זרמי כספים

החברה צופה המשך גידול בהיקפי פעילות הקרנות שבניהולה ומשקיעה מאמצי שיווק גדולים. צפוי המשך גידול משמעותי בהיקף דמי הגמולים המתקבלים ובצבירה בקרנות, בין היתר על רקע הגידול בהפרשות מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה, אשר יגרמו גם לגידול בסעיף ההכנסה של דמי הניהול.

במקביל צפוי גידול בהוצאות מכירה ושיווק וכן בהחזרים ובהטבות הביטוחיות לעמיתים.

אין צפי לפדיון מואץ יותר של זכויות עמיתים, למעט גידול מסוים על רקע הגידול בהיקף הקרנות ועל רקע צפי לפדיונות גבוהים מהמקובל בקרב מבוטחים מכוח צו ההרחבה לעניין פנסיה חובה אשר להם יתרות צבורות נמוכות באופן יחסי.

אין מידע על קשיים צפויים במימושם של נכסים או חובות שהפיגור בגבייתם עלול להשפיע על תזרים המזומנים של קרנות הפנסיה.

התשלומים לקרן וממנה מבוצעים במזומן, בהתאם להוראות האוצר לעניין העברות כספים בין קרנות פנסיה.

חוק הגנת השכר, התש"ח - 1958 מטיל התחייבות על הקרן, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעסיקים לעובדיהם אשר לא סולקו במועד. החברה נמצאת במהלך של טיוב נתוני חובות מעסיקים, ורק אז ניתן יהיה לאמוד את חובות המעסיקים ולטפל בהם בהתאם להוראות החוק.

6. השפעות אירועים והתפתחויות חיצוניים לענף הפנסיה והגמל

סקירת שוק ההון לדוח דירקטוריון 9/2011

שוקי הכספים בישראל

תשעת החודשים הראשונים של 2011 התאפיינו בתנודתיות גבוהה בשוקי הכספים. הרבעון הראשון עמד בסימן רעידת האדמה הקשה ביפן והאירועים במדינות ערב, תוך חשש מהשפעתם על היציבות במזרח התיכון ועל מחירי האנרגיה. הרבעון השני הושפע מהאיום בהורדת דירוג האשראי של ארה"ב (שאכן התממש בחודש אוגוסט) על רקע ההגעה לתקרת החוב הפדרלי, כמו גם מהחשש להתפתחות משבר חוב חדש במדינות ה-PIIGS. הרבעון השלישי עמד בסימן החששות הכבדים לאיתנות גוש היורו, עקב סימני השאלה גם לגבי חוזקן הפיננסי של ספרד ואיטליה והשפעת אירועים אלו, כולל מצבה המתדרדר של יוון, על יציבות בנקים גדולים באירופה ובהמשך בארה"ב.

האירועים בעולם נתנו אותותיהם במדיניות הריבית של בנק ישראל. בעוד במחצית הראשונה עדיין הועלתה הריבית עד ל- 3.25% על רקע חששות מאינפלציה, ברבעון השלישי החל מסתמן שינוי במדיניות הבנק. לאור רגיעה בחזית האינפלציה, הושם בראש סדר העדיפויות הצורך בשימור הצמיחה. בהתאם, החליט בנק ישראל על הורדת הריבית ב- 0.25% ל- 3% ונראה שמגמה זו תימשך בכדי להגן על צמיחת המשק בישראל. החלטה זו נשענה גם על מספר נתוני מקרו שפורסמו ברבעון השני והצביעו על התמתנות בקצב הצמיחה בישראל. לאחר ששה רבעונים שבהם צמח המשק בשיעור ממוצע של יותר מ- 5%, ברבעון השני של השנה צמח התמ"ג ב- 3.5%, התוצר העסקי צמח ב- 2.4% במונחים שנתיים והמדד המשולב עלה בשיעור מדוד. בסקירה שפרסם הבנק בחודש אוגוסט נכתב כי האטת קצב הצמיחה וירידת שיעור האבטלה לשפל (5.5% ברבעון השני) עשויים לרמז כי המשק נמצא מעבר לשיא של מחזור העסקים.

עקב כך ולאור הערכות קרן המטבע הבינלאומית לירידה בצמיחה העולמית ובהתרחבות הסחר, עדכן בנק ישראל כלפי מטה את תחזיות הצמיחה ל- 2011 ול- 2012, מרמת 5.2% בתחילת השנה ל- 4.7% ומרמת 3.9% ל- 3.2% בהתאמה. תחזית האינפלציה של הבנק לארבעת הרבעונים שיסתיימו ב- Q3/12 עודכנה גם היא כלפי מטה ל- 2.3%, בין השאר לאור ירידת המדרגה במחירי הסחורות, בכללם הנפט. בחודשים ינואר-ספטמבר עלו מדד המחירים לצרכן ב- 2.2%, המדד ללא ירקות ופירות ב- 2.8%, המדד ללא דיור ב- 0.9% והמדד ללא אנרגיה ב- 1.8% . ב- 12

החודשים האחרונים (ספטמבר 2011 לעומת ספטמבר 2010) עלה המדד הכללי ב- 2.9%, המדד ללא ירקות ופירות ב- 3.6%, המדד ללא דיור ב- 2.1% והמדד ללא אנרגיה עלה ב- 2.4%.

האירועים בגזרת המקרו המקומית והעולמית נתנו את אותותיהם השליליים בשוק המניות אך גם בשוקי האג"ח. האירועים הגיאופוליטיים תורגמו לעלייה בפרמיית הסיכון של המדינה ולפתיחת מרווח בין אג"ח ממשלת ארה"ב לאג"ח לא צמוד בישראל לרמות מעל 2.5%. יחד עם זאת, תהליך זה נלווה לירידת תשואות באג"ח ממשלת ארה"ב מ- 3.3% בתחילת השנה ל- 2.9% בסוף יוני ול- 1.9% בסוף ספטמבר, עקב השינוי בטעמי הסיכון של המשקיעים. אפיק האג"ח הקונצרני הושפע לשלילה החל מהרבעון השני ממספר מקורות: פדיונות בקרנות נאמנות המתמחות באג"ח, חששות מאירועי חדלות פירעון בחברות, עליה ביחסי מינוף של חברות האחזקה עקב הירידות בשווי המניות וחששות מרגולציה שתפעל להחלשת הקונצרנים הגדולים במשק. כל אלו תורגמו לעליה בתשואות אג"ח בכל הדירוגים, תוך פתיחת המרווחים למול אג"ח ממשלתי. תופעה זו בלטה במיוחד באג"ח בדירוגים נמוכים שהאמינו לתשואות דו ספרתיות. בהתאם, ברבעון השלישי נרשמו תשואות שליליות באפיק האג"ח הקונצרני כאשר בסיכום התקופה הנסקרת, מדד תל בונד 20 רשם תשואה זניחה של כ- 0.2% ומדד תל בונד 60 ירד בכ- 0.2%.

המשך התרחבות פערי הריבית בישראל למול ארה"ב ואירופה ניכרה ביחסי שע"ח במחצית הראשונה של השנה. בכדי למתן את התחזקות השקל, בנק ישראל רכש במהלך המחצית הראשונה, דולרים בהיקפים ניכרים כך שיתרות המט"ח של ישראל התייצבו מאז הרבעון השני על רמת שיא של כ- 76-77 מיליארד דולר. בהתאם, במחצית הראשונה תוסף השקל מול הדולר בכ- 4.1% אך נחלש למול היורו בכ- 4.8%. שינוי ביחסי שע"ח בעיקר מול הדולר, החל ברבעון השני על רקע החשש ממשבר חוב חדש באירופה והגיע לשיאו באוגוסט. זאת כחלק מתופעת ה"בריחה לאיכות" שהשפיעה על היחלשות מטבעות שווקים מתעוררים למול הדולר, אך גם לאור ציפיות לירידה בפער הריביות. בסיכום התקופה הנסקרת פוחת השקל מול הדולר ב- 4.2% ומול האירו ב- 6.9%.

בנוסף לאירועים בעולם, התעורר בישראל בחודש אוגוסט גל מחאה חברתית שיצר לחצים ציבוריים להורדת מחירי מוצרים, לפעולות רגולטוריות שיביאו לירידת הריכוזיות במשק ולשינוי יעוד המקורות בתקציב המדינה. ועדת טרכטנברג שהוקמה לאור גל המחאה הציגה תוכנית ארוכת טווח לשינוי היעדים אך עדיין לא התקבלה החלטה האם ואיך ייושמו המלצותיה. גם בנושא ועדת הריכוזיות הוגשו המלצות אך אין החלטה רשמית או לוח זמנים ליישומן. החשש מהשפעות רגולציה בנושא זה, הקרין לשלילה על ני"ע של חברות השייכות לקונצרנים הגדולים במשק.

לאור מכלול אירועים אלו, רשמו שוקי המניות בישראל במצטבר ירידות, שהתחזקו ברבעון השני ובמיוחד בחודשים אוגוסט-ספטמבר. בסיכום התקופה הנסקרת, רשם מדד הבנקים תשואה שלילית של כ- 28.9%, מדד ת"א 25 ירד בכ- 18.7%, מדד ת"א 100 ירד בכ- 21% ומדד יתר 50 צנח ב- 33.7%.

לאחר תאריך המאזן, הוסרו בישראל החששות מהסלמה ביטחונית עם הכרזה חד צדדית על מדינה פלשתינאית וכן הוצגו תוכניות סיוע שמטרתן הקלה מיידית על הבעיות בגוש היורו ובארה"ב. על רקע רמות מחירים נמוכות בשוקי המניות ובאג"ח, נרשם בחודש אוקטובר תיקון חיובי בשווקים, אשר נחלש בנובמבר. המגמה בישראל תאמה את המגמות בעולם כאשר נושא המחאה החברתית החל לתת אותותיו בתוצאות החברות, כמו גם בהשקת מהלכי התייעלות שכללו פיטורי עובדים.

שוקי הכספים בחו"ל

שוקי המניות והאג"ח בעולם פעלו בתקופה הנסקרת על רקע התגברות החדשות השליליות בשווקים הפיננסים והריאליים. בין אירועים אלו נמנה: הראשון, עליה של ממש במפלס הדאגה לגבי יכולתן של מדינות ה-PIIGS להמשיך ולשרת את חובן, שהתבטאה בירידת דירוגי האשראי של ספרד, איטליה, יוון, אירלנד ופורטוגל. השני, חשש מהשלכות מחיקת חובות ריבוניים של מדינות הפריפריה ובראשן, יוון, על חסינות בנקים גדולים באירופה ובהמשך בארה"ב ועל אפשרות התפתחות מחנק אשראי, שיטיל עוד מכשול בפני הצמיחה. השלישי, ארה"ב הגיעה לתקרת החוב הפדרלי ולשיא בגרעון התקציב, שתרמו להורדת דירוג האשראי שלה ע"י סוכנות הדירוג S&P מ-AAA ל-AA+. הרביעי, ירידה בחששות מאינפלציה בעולם עקב ירידת מחירי הסחורות והערכות לצמיחה עולמית מתונה עוד יותר. זאת לצד בעיות פוליטיות המקשות על

טיפול עומק בבעיות הקיימות. ההשלכות הכלכליות של הצמיחה המתונה באירופה וארה"ב הן מהותיות היות ושני גושים אלו מהווים כוח צריכה, המניע תעשיות שונות ורבות ברחבי העולם.

כתוצאה מאירועים אלו, קרן המטבע הבינלאומית עדכנה בספטמבר את תחזיות הצמיחה שלה כלפי מטה. התחזית ל- 2012, באשר לצמיחה העולמית והיקפי הסחר, עודכנה מ- 4.5% ל- 4% ומ- 6.7% ל- 5.8%. כמו כן, ירדה תחזית הצמיחה לארה"ב מ- 2.7% ל- 1.8% ולגוש היורו מ- 1.7% ל- 1.1%.

בשווקים המתעוררים, שהיו חלק חשוב במנועי הצמיחה של הכלכלה העולמית בשנים האחרונות, החל להסתמן פיצול בכיוון המדיניות המוניטרית. בחלק מהמשקים נרשמה כבר הורדת ריבית ראשונה כמו בברזיל ובטורקיה בעוד באחרות, למשל הודו, נמשך הריסון המוניטרי. במקביל, אווירת אי הודאות לגבי מצב כלכלות אירופה וארה"ב, יצרה לחץ על כל המטבעות של שווקים אלו, שנחלשו מול הדולר במהלך אוגוסט-ספטמבר.

מכלול אירועים זה תרם לביצועי חסר במניות גופים פיננסים ולתופעת "בריחה לאיכות" וזאת למרות פרסומים על הגרעון המאמיר בארה"ב שמהווה כבר קרוב ל- 100% מהתוצר. תשואת אג"ח ל- 10 שנים נעה מ- 3.31% בתחילת השנה ל- 3.45% בסוף מרץ, ל- 3.16% בסוף יוני ול- 1.9% בסוף ספטמבר. זאת על רקע הורדת דירוג החוב של ארה"ב ועקב נתוני המקרו המעורבים שהצביעו על קצב התאוששות איטי מדי בארה"ב (הן בשוק הנדל"ן והן בתעסוקה), והודעת הבנק הפדרלי שהריבית הנמוכה תישאר ללא שינוי, לפחות עד אמצע 2013. ההודעה לקראת סוף ספטמבר, על תוכנית חדשה להרחבה מוניטרית בארה"ב התקבלה בשוק באדישות כאשר תרומתה לעידוד הצמיחה, מוטלת בספק. יחד עם זאת, פרסומה, שהסיר חשש מהמשך הדפסה בלתי מבוקרת של דולרים, תרם להתחזקות הדולר בעולם.

ככלל, ברבעון הראשון ביצועי השווקים בחו"ל היו חיוביים יותר מביצועיהם ברבעון השני והשלישי. בסיכום התקופה הנסקרת (במונחי מטבע מקומי), ירד מדד *MSCI* העולמי ב- 10.4% כאשר המדינות המפותחות רשמו לרוב תשואות עדיפות על המדינות המתפתחות - מדד *S&P500* ירד בכ- 5.2%, מדד נסדא"ק ירד ב- 3.9%, מדד יורו סטוקס 50 ירד ב- 17.1%, מדד ניקיי ירד ב- 5.8%, מדד ההאנג סנג בהונג קונג ירד ב- 19.5% ומדד *MSCI* של השווקים המתפתחים ירד ב- 8.9%.

לאחר תאריך המאזן, הצגת תוכנית סיוע ליון וחיזוק קרן החילוץ לבנקים האירופאים, הביאו לרגיעה זמנית בשווקים אשר התהפכה בחודש נובמבר, על רקע בעיות פוליטיות שהתפתחו ביוון ואיטליה. רמת התנודתיות נותרה גבוהה לאור המציאות שהראתה פער בין ההחלטות על תוכניות הסיוע והצנע לבין יכולת ישומן בפועל ולאור חוסר הודאות שתוכניות אלו אכן יתרמו להתאוששות כלכלית בת קיימא בטווח הבינוני-ארוך. עליית תשואות אג"ח ממשלות ספרד ואיטליה לרמות גבוהות ותוצאות ההנפקות למיחזור חובן, היוו גם הן חדשה שלילית לשווקים. זאת היות וגיוס בתשואות כה גבוהות, עלול לייצר קושי בשירות החוב בעתיד. בהתאם, בעוד חודש אוקטובר התאפיין בעליות חדות במרבית שוקי העולם, בנובמבר נפתח פער בין השווקים. שוקי אירופה ואסיה רשמו ירידות חדות יותר בעוד בארה"ב, פרסום מספר נתוני מקרו שהעידו על שיפור קל, לצד עונת דוחות כספיים חיובית, תמכו בשוקי המניות.

7. הצהרות המנכ"ל ומנהל הכספים לגבי ביצוע בקורות (SOX 302 ו- SOX 404):

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי (SOX 302) בהתאם לחוזרים שפרסם המפקח על שוק ההון, הביטוח והחיסכון המבוססים על סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", קיימה החברה דניא את ההליך הנדרש על פי החוזרים האמורים, שכלל בחינה של תהליכי העבודה והבקורות הפנימיים המבוצעים. במסגרת ביצוע ההליך הנדרש לא נמצאו נושאים ברמת מהותיות המצריכה גילוי בדוח הכספי. הנהלת החברה, בשיתוף עם המנכ"ל ומנהלת הכספים של החברה, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה ומנהלת הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו. במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 בספטמבר 2011 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי. עם זאת, החברה נמצאת בתהליך של פיתוח, שידרוג ו/או החלפה של מספר מערכות מידע, בין היתר, מתוך מגמה לשפר ולייעל את ביצוע התהליכים השונים ו/או את הבקרה הפנימית ו/או את השירות ללקוחות.

סעיף 404 לחוק "סרבנס אוקסלי"

בחודש נובמבר 2010 פורסם חוזר בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים". החוזר בא, בין היתר, לקבוע את נוסח דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי וכן את נוסח חוות דעת של רואה החשבון המבקר. ביום 25 בנובמבר 2010 פורסם תיקון לחוזר הקובע כי, הצהרות ההנהלה בדבר תהליכי ביטוח חיים, ביטוח בריאות (המתופעלים במערכות ביטוח חיים) וקרנות פנסיה יכללו לראשונה במסגרת הדוחות הכספיים לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2011. כמו כן, במסגרת התיקון לחוזר נדחה המועד לצירוף הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית ולמבוטח. החברה נמצאת בתהליך יישום השלבים הבאים, הכלולים בחוזרים הנ"ל, בנוגע לדוח לעמית ולמבוטח. החברה סיימה את שלב אימות התייעוד של הדיווחים הנלווים. לדוחות הכספיים של החברה מצורפים הדוחות והצהרות הנדרשים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, וזאת בהתאם להוראות החוזרים הנ"ל ולשלבי הביניים שנקבעו בהם.

מוטי דהן, מנכ"ל

בני שיזף, יו"ר הדירקטוריון